

Amerikos Lietuvių Katalikų Savaitinis Laikraštis Entered as second class matter March 8, 1860, at the Post Office of Philadelphia, Pa., under the act of March 3, 1879

Nr. 13

PHILADELPHIA, PA., 26 D. KOVO (MARCH) 1915 M.

Metai XV

Rusai paėmė Przemysl'io tvirtovę su 120.000 nelaisviu ir 2400 kanuoliu

Paskandino 3 laivus Dardaneliuose. Kun. Žebrio užmusiką Kiaulėną teismas pasmerkė ant kartuvių.

Rusai paėmė Przemyslį.

Petrogradas, 22 d. kovo. Oficialis raportas atėjo, jog drūčiausia Galicijos stiprovė Przemysl, po kelių mėnesių atkaklios kovos pateko į rusų rankas. Przemyslį paėmė rusai atgiedojo Te Deum, padėkavojiui Dievui už pergalę. Sprendžiama, jog laike ilgos apgulės Przemyslį austrai neteko nemažiau 50.000 kareivių. Prie pirmutinio tos tvirtovės atako, austrai ten turėjo 180.000 kareivių. Dabar paėmė ją rusai teatradopie 120.000 kareivių ir 2.600 apicierių, ir 2.400 kanuolių. Jie buvo nusilpę iš bado ir nuovargio.

Przemyslius rusams teko irgi nepigiai. Jiems pasisekė tą tvirtovę užkariauti tik po trijų didelių batalijų, laike šešių mėnesių, miestui pereinant tai į rusų, tai į austrų rankas. Tik paskutinioju kartu rusams apjuosus miestą neapsakytai drūta kariuonės linija, pasisekė laimėti ilgą ir kankinančią bataliją.

Didkunigaikštis Nikolajus rusų armijos vyriausias komandantas tapo apdovanotas šv. Jurgio Antrojo laipsnio kryžium; generolas gi Selivanov, rusų armijos pas Przemyslį komandantas gavo šv. Jurgio kryžių trečiojo laipsnio.

Visi Przemysl'io fortai pavlaišinti. Viena, per Amsterdamą, 23 d. kovo. Iš čia sekanti oficialė telegrama paskelbta.

Kada savaitės viduryje pradėjo baigtis provizija generolas von Kusmanek, Przemysl'io garnizono komandantas, pasiryžo užtakuoti paskutinį kartą. 19-tą d. kovo anksti išryto, jo kariuonė išėjo ant fortų linijos ir spyriavosi iš paskutinįjį per septynias valandas prieš drūtą rusų armiją.

„Rusų kur kas didesnis skaitlingumas galų-gale priverstė Austrus atsitraukti už fortų linijos. Sekančiomis naktimis rusai atakavo Przemyslį iš kelių šonų, bet rusų tvirtovės apgyvenėjai kožu atakos nutildė.

„Po išėjimui 19 d. kovo patirta, jog proviziją tegali ištekti trims dienoms ir komandantas gavo pūlepiną pasiūti toms trims dienoms praėjus; po to viso karės reikmenys liko sunaikinti. Pasak tvirtinimų nekuriu lakūno, atskridusio iš tvirtovės, komandantui tikrai pasisekė sunaikinti fortus, kanuoles, amuniciją ir aprūtinimus.

„Ne mažiau pagirtina Przemysl'io garnizono didelė ištvėrmė bei narsa, ypač paskutinėse valandose, šturmuojant tvirtovę. Patys priešai neatsisako pripažinti jiems to didvyriškumo.

„Tvirtovės puolimas neturi jokios įtakos į visatini dalykų stovį.

„Kova Karpatuose, nuo Uzsok kelio iki Komieczna srities tebeprogresuoja.

Atdaras kelias į Kriokavą. Londonas, 8 d. kovo. Przemysl'io garnizonas, nusikankinęs ligomis, bėmisdamas vien arklieka ir apsuptas kur-kas didesne rusų pajega, pasidavė apgalėtojų armijai po ilgų mėnesių apgyrimo. Šita batalija buvo ilgiausia dabartinėje Europos karėje. Petrogradas, Londonas ir Paryžius šiandien linksmynasi iš priežasties tos pergalės.

Laikraščiai sako, jog Przemysl'io tvirtovės puolimas reiškia svarbiausią šioje karėje pasidavimą, nelėmiant net Antverpo. Ta rusų pergalė ne tik paliepsuoja jų armiją kad galėtų sutelkti didesnę pajegą į Karpatus, bet atidaro kelią į Kriokavą ir Venrijos lygumas.

Tai gi manoma Przemysl'io pasidavimą turėsiant nemazą moralę įtekmę, kaip sąjungiečiai tikisi, kad Bulgarija ir Rumunija šis incidentas labiau palaikys jų pusę, lyginai kaip kariškios operacijos Dardaneliuose daro sujudimą Graikijoje ir Italijoje.

Przemyslius pasidavė su garbe, anot Britanijos laikraščių, kadangi jis atlaikė ilgiausią šioje karėje anplūdį, kuris parsidėjo 16 d. rugšėjo ir tęsėsi suviršum 6 mėnesius. Teisybė vokiečiai daug greičiau paėmė Belgijos

drūčiausias tvirtoves Liege'a, Namur'a ir Antverp'a. Kad gi rusams pritekėjo tiek daug laiko pašvęsti, ant vieno Przemysl'io apgulos tai reikia tuomi išaiškinti, jog jie taikėsi kamažiausia žmonių gyvasių išžudyti, antra, kad neturėjo tokių milžiniškų kanuolių, kokias vokiečiai vartojo Belgijoje.

Londono labai nusistebėta, kuomet atėjo žinia, jog užkariavusios Przemysl'io armijos komandantas, generolas Selivanov'as tapo apdovanotas šv. Jurgio III-jo laipsnio kryžium. Čia buvo manyta, kad Galicijos tvirtovės apgulą komandavo bulgaras generolas Radko Dimitrev.

Kas su juom atsitiko, nieko nežinia.

Przemyslius drūta stiprovė. Przemyslius stovi prie gelžkelio linijos ant apės San ir apjuostas devyniais dideliais fortais, dešimčia mažesnių ir šešiolika lauko apdrutinimų. Jis buvo taip-ji centras, kur laikyta visa Austrų-Vokiečių armijos, veikiančios Galicijoje, laike Balkanų karės amunicija. Kad pasirodė reikalus Austrijai stoti karėn, visi Przemysl'io fortai tapo perdirbti ir apšarvuoti naujausio tipo kanuolėmis ir visokiomis kariškais reikmenimis. Trylikos ir keturiolikos colių kanuolės patalpinotos apšarvuotose ku juose veikė su elektrikos pagalba ir pasilėpdavo automatiškai (savaimi) po iššovimui. Mažesnieji fortai buvo aprūpinti šarvuotomis mašinišomis kanuolėmis ir daugybė greit šaunandžių kanuolių. Tie fortai buvo padirbti iš drūčiausio konkreti ir sumaniai pasiepti nuo priešų, šalia viršų minėtų šašiolikos nuolatinio lauko stiprovių padirbta daugelis laikinųjų jau karai prasidėjus. Tos buvo aprūpintos traubėjomis, vielomis ir požeminėmis minomis; veikiančiomis iš fortų su pagalba elektrikos. Vokiečių inžinieriai, kurie padėjo dirbti tas stiproves paniekinančiai kalbėdavo, kad jei, girdi Rusija kėsinsis pamti pozicija, ji veitui išias sienas sukuls savo armijas.

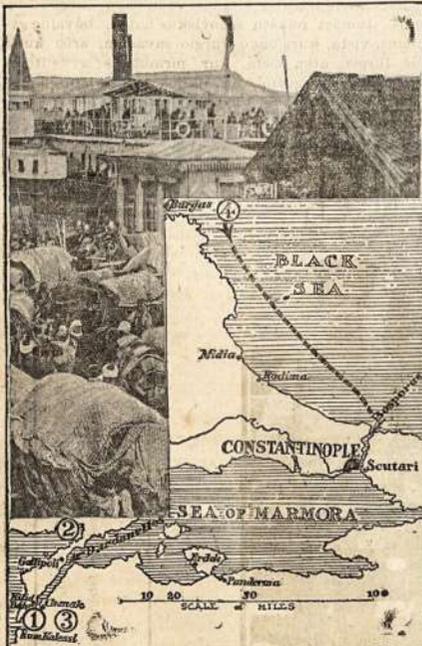
Kad gi rusai po ilgos apgulės paėmė tą drūtą karišką poziciją reikia vien atidaru garb; rusų kariuonės ištvėrmingumui, nes giunkai jų buvo daug menkesnės rūšies už Austrų.

Nepirmą tai sykį Przemyslius pereina į rusų rankas, 907 m. jį paėmė rusų kunigaikštis Oleg'as Išmintingasai traukdamas ant Konstantinopolio. Vėliaus miestas išėlydo jiems iš rankų, ir 1349 m. po ilgai kovai jis teko Lenkų karaliui Kazimierui ir nuo to laiko užsiliko po jų valdžia. Po Lenkijos padalinimui, miestas teko Austrijai su visa Galicija.

Turkai paskandino 3 karės laivus.

Sanjungiųjų laivyvui atakuojant turkų fortas, Dardanelių siaurumoje nuo plūduriuojančių minų eksplozijos paskendo trys milžiniški karės laivai — Britanijos Irresistible ir Ocean ir Prancijos Bouvet. Beto Britanijos karės laivas skraiduojis Inflexible ir Prancozų Gaulois tapo sunkiai sugadinti turkų kanuolių šėvais. Matrosai nuo paskendusio Britanijos karės laivų beveik visi liko išgel. (Tęsa ant 4 pusl.)

FLEEING FROM CONSTANTINOPLE.

Natives taking boat to cross into Asia. The figures 1, 2 and 3 on the map show the fortifications of the Dardanelles, where the allied fleet struck at Turkey first, and figure 4 shows Russia's line of approach toward the Bosphorus.

Turkų bėgsena iš Konstantinopolio. N. 4 rodo rusų laivyno ataką.

Gavę posavo valdžia Przemyslį rusai turi atvirą kelią į Kriokavą, Galicijos sostinę, o iš ten į Sileziją, kuri skal-toma vartais į Berlyną. Tad rusų krykštavimas, džiaug-mas dėl šios pergalės pilnai suprantamas.

Petrogrado stačiatikių katedroje, Kazanski Sobor, bu-vo atlaikytos iškilmingos pamaldos prie didžiausio žmo-nių susipietimo. Iš visų kitų rusų sostinės cerkvių be-perstojo gaudė varpai, kas juo labiau kėlė žmonių dvasią.

Kun. Dr. M. Gustaičio.

Laiškas iš kelionės.

III.

Išplaukė iš New Yorko 4 vasario d. apie 4 val. po pietų, atvykom į Kristijaniją 19 š. m. 8 ryto valandą. Vadinasi nebe 11 parų važiuome, kaip buvo žadėta, bet mažėne 15. To prateisimo priežastimi buvo anglų padaryta laivo bei keleivių peržvalga, apie kurią buvau anam laiške minėjęs; at-argla dėl minų ir todėl laikymosi Norvegijos pakraščiu, kame daug esama povandeninių uolų; del jų laip pat reikėjo laivo eisiana lėtinti. Beto tamsios, tiršlos miglotos naktys priverė laivą keletą kartų apsisitioti vietoje, kad nelaimės išvengus. Už visą tą atsargumą pasaziieriai buvo labai dėkingi laivo kapitonui Hempel už jo išmintingą taktą.

Nors paprastai kapitonai vengia tokių dalykų, kurie primena publikai pavojų, tačiau p. Hempel, besitartinant prie Skotijos krantų, liepė nukloti ir prirengt visas laivo valtis, kad nelaimė ištikus, tuojau galėtų keleivius jossna perkelti; liepta apžiūrėti ir kur reikia pataisyti valčių šrobas, gvinčius, virves. Ir taip pavojun prisirengus ir visų atida buvo intėmta lig pat Kristijanijos. Žinoma, tokiose aplinkybėse nevienam vaidinosi ne jau jūrligės, bet pačios mirties šmėkla. Ir pasirodo neveltui nes tą pat 19 vasario viens norvegų laivas, „Balridge“, iš Kristijanijos beplaukdamas Amsterdama linkui, pataikė ant vokiečių minos ir nuskeno. Teisybė, pasaziieriai išgėbėta, bet turtas ir ne vieno sveikata, o gal ir gyvybė, marių dugnan nulydėta.

Suprantama, koks ūpas buvo tų danų ir vokiečių, kurie tuo pačiu mūsų „Oskar II“ tos pat dienos vakarą tu rėjo išplaukti iš Kristijanijos į Kopenhagena, po tam kada išskaitė telegramose apie Belridgės žuvimą!

Ir ant mūsų laivo vienok nelaimė atsiėmė savo dali. Vienas norvegas, jaunas vyras, iš New Yorko grįždamas tėvynėn, susirgo širdies liga, matyt nebe sveikas jau buvęs, ir ties Skotija numirė. Tačiau jo kūną nemesta į mares, kaip paprastai panašiuose atsitikimuose daroma, bet pašarvota, atvešta į Kristijaniją — jo tėviskė ir ten i-duota gimimams, kurie prieš tai gavę telegrama, pribuvo pasiuktu. Induota jo dukait-daitkeliai ir su jais naujai tik-kai pirktą gražį kepturį, iš kurios buvo galima spėti, jog vėlonies nesitikėta taip ūmai mirti. Amžiną ateisėi nes užtėtamąj keliionės draugui!

Be to dar vienas netikėtas atsitikimas. Gana daug važiavo „Oscar“ vokiečių. Visi jų del karės apsiginklavo Amerikos paaais, tik du III kl. buvo be pasų. Apie tai angliai žinojo ir ypač delto sustabėdė mūsų laivą ir padarė revizija. Auodu vokiečių slapstėsi anglių sandėlyje. Angliai juos iš- ten iškraptė ir pasiėmė ir nelaisvė. Visu kitų petramė. Apskritai, revizija buvo labai lengva, pav- utinė.

Ir Rusija šiuo laivu važiavo 240 žmonių. Iš jų didžiūma į Lenkija ir Pabaltijos kraštą. Lietuvių gi šiuo žygiu atvyko iš Amerikos apie 30 žmonių. Tarp jų tik dvi moterys, apie 15 jaunų vyrų, darbininkų, kiti apysniai: nuo Chicago, Bostono, iš Virginijos ir k. Ypatinai grį-ta delto, kad sumažėjo Amerikoje darbai; kiti ir tai daugiausia iš susilgimo tėvynės, savo gimtinės bei giminių. Didžiūma jų grįžta visam amžiai, dėkodami Dievui, kad šiek-tiek susitapė sunkiais darbais uždirbo skatiko keliionei ir naujai gyvenimo pradžiai tėvynėje. — Jie paeina iš įvairių Lietuvos šalių: nuo Panevėžio, Siauliu, Telšiu, taip-pat iš Siatvilk ir Vilniaus gub. Rodos, visi susipratę lietuviai: brangina savo kalbą ir tikybą. Sako: ilgū, nesmagu Amerikoje gyventi; esą čia žmonės labiau išsklydę, negu Lietuvoj. — Visi lietuviai važiavo III kl. Visi patenkinti maistu ir patarnavimu, visi sveikai pervaziavo mares. Tik nusiskundžia, kad buvo New-Yorke agen-to suklaidinti del bagažo, kurio pervežimas per Norvegiją ir Svedija branziai atsieina, o jiems buvė aiškinta, kad už tą-pat laivakortę bus dovana davežta lig Petrogrado. Agentas buvęs žydas!

Ir kitais keliiais į Kristijaniją pribuvo pusėtinai Rusijos pavaldiniai. Visi drauge, keli šimtai žmonių važiuo-jam ilga-ilga vagonų eile per Norvegija, Svedija, Suomijos linkui. Tarp jų kuopelė inteligentų—apie 10 žmonių. Kelionė gan liksma, paivairinta visokeriopais smulkiais keliionės prietikiiais. Kur sustojame, čia buviai, matydami tokią didelę svetimtaučių minia, su nuostaba mus lydi žingeidžioms akimis. Rašau iš Svedijos. Čia žiema pilnoje žodžio prasmėje, bet ne šalta. Pakeliu matyt daug girių, kalnų; šalis gal ir graži, ale sniego sluogeniai dengia jos veidą. Sudiev!

Kun. M. Gustaitis.

Vagone, 21, II, 15.

Kun. J. Zebrio (Debesylo) veikalėliai: APIE SOCIJA-LISTU MELE ir APIE SOCIALISTU LIUOSYBE — labai naudingi ir smagus skaitimėliai. Patartina visiems lietuviams, kurie da tų knygių neskaitė, pasirūpinti kaveikliaus jas į savo namus parsisizdinti iš „Zvaigždės“ knygyno: 8654 Richmond str. Philadelphia, Pa.

Seselė.

Iš kareivio dieninių užrašų.

Jau trečią dieną be permainų ji dežuruvo...

Savo kraujais nutaškytame baltame ilgame užvalkale ji tyliai vaikštinoje iš vienos palatos į kita, tautaisinėjo perrišimus, padavinėjo vaistus. Dešimtimis akių sekiojo kiekvieną jos krustelėjimą ir laukė nuo jos savo skausmų suraminimo. Kad ji prieldavo prie ligonio lovos ir paliesdavo švelniai su savo minkštiais pirštais ligonio karš-čiu degančią kaktą, tada taip ir rodėsi, neva skausmas mažėja ir lieka kur-kas lengviau. Dėkingi žvilgsniai kreip-davosi į ją, sauso, išdžiūvusios lūpos lenkdavosi prie jos mavos, baltos rankutės:

— Ačiū seutele...

Ankstyba rudens apytema apsiautė palatą; lovų eilės, baltųjų priegalių keršumas vos sumatomai styrojo pla-čios palatos gale; per langą galėjo smatyti vakaruose siaurą gėstančios vakaro atšvaitos bruožą. Ir ypač šiom gėstančios dienos apybrėkšniu čia tarp iškankintųjų ku-nu, čia prie vienos, čia prie kitos lovos nusilenkusis bal-tasis kilnūsios stuomuo, paliko ypatingą neišpasakytai už-imanti ir prakilnų išpuđi.

Buvo jau vėl naktis, kada ji išešė. Užmerktomis aki-mis, melsvai išblyškusiu veidu — jis buvo panašus labiau ir numirėli, ne kaip įgyvą žmogų. Tiktai silpnėjo nevieno-das kvėpavimas rodė, kad gyvastis dar nevisiškai tėra ap-leidusis iš sužeistajai.

Pilkasis munderius su kapitono pagonais buvo visiškai purvais suteptas; kairiajame šone jis buvo sudrasky-tas ir šlapias nuo kraujo...

Kašžin ko sudrebėjo gailestingosios sesers lūpos, kada ji pasžiūrėjo į ką-tik atneštojo veidą. Jos skaisčios, žvil-gančios akys, tartum migla apsitraukė...

Bet tas buvo tik trumpu laiku. Ramiu balsu ji liepė sanitarams paguldyti sužeistajį kapitoną ant cinkinio eta-lo ir buklomis rankomis surengė perrišamąj medžiaga.

Kapitonui nuvilko munderių ir marškinius. Siur-pulingas reginys pasirodė ten esančiųjų akims...

Kairysis šonas nelaiminguoju buvo visas sumaltas kaip kokia tešla... Kraujas tamsiomis srovėmis bėgo ant eta-lo ir iš ten pradėjo tekėti ant grindų...

— Kašžin, ar jis besulauks ryto? — Gydytojas perriša-majį pridėdamas pratarė liudnai.

Vėl, tartum, debesy perbėgo per sesers veidą, nors ir tuojau ji tuojau vėl paliko rami, kaip ir pirmiau. Ka-pitonas gulėjo nesikrutindamas, — jis buvo be žado.

Tvankus oras palatose... Slėgianti vaistu ir išgaravimų smarvė. Silpnai mirg-si naktinės lemputės. Baugūs šėšėliai klajoja ir šokinėja sienomis...

Naktis nesuteikė jokio palengvinimo. Dar neskėn-čiamesnė paliko kančios, dar labiau skaudėjo žaizdos. Protas ir jausmai atpėmta, žadas atstoja. Tartum sunk-us slogutis smaugia jū kutinė...

Kentėtojai klajodami šokinėja iš lovų, šaukia kašžin ka... komanduoja kašžinką šauti, užpulti... tad vėl nu-krinta be pajugė ant pagalviu.

Seselė stovėjo prie kapitono galvos. Jis kaip tik buvo prie agonijos. (Protarpis, kada gyvatis baigiasi).

Kuomet pirmieji užtekančios saulės spinduliai įsvietė palaton, kapitonas jau gulėjo nesikrutindamas visų au-gzumu išstiejęs.

Iš po pusiau atvertųjų vokų, nesivirtėkai baugiai spin-dėjo nekurtanti aki obuoliai. Mirtis savo autapaudą bu-vo uždėjusi ant šio išblyškusio veido su tikrai neva smai-lesne palikusia nosia.

Gydytojas vaikčioja po palatą.

— Ar kapitonas pasimirė?

— Taip, numirė.

— Ar žado nebuvo atgavęs?

— Ne.

— Kaip mes jį užrašysim? Reikia sužinoti jo vardą.

Bene atsiras čia kas nors, kas jį pažintų?

— Jo vardas M.

— Kokiu budu. Tāmsta, tā žinai?

— Aš jį seniau jau pažinojau...

— Seniau jau? Toki budu jis buvo tamtos geras pa-žistamas?

— Taip... jis buvo mano... sužieduotinis...

— Sužieduotinis?!

— Taip.

Ir ji nusisuko į sieną. Dvi skaisčios ašaros nuredėjo per jos sulysusį veidą ir dingo balto užvalkalo raukšlėje.

Bet čia jau iš antros palatos kertės pasigirsta silpnas balsas:

— Seselė, meldžiu vandens...

Ji greitai ašaras nu išluošiusi skubinasi patarnauti.

Iš Lietuvos.

DEI JURBARKO VARDU. Virto laikai, kad Rusijoje vokiškumai varomi šalyn, todėl ir Jurbarko vardas keti-nama pakeist kitu vardu. „Viltyje“ gruodžio 29 d. buvo minima, kad iš Jurbarko ketinama padaryti Jurgilį, t. y. Jūrų pili. Tiesa, yra pas Jurbarką pilis, tik jurū nera. (Yra tradicija, kad senovėje apie tą pili vidurnaktysje iš-mušus 12 valandai žvilginti juoduos rūbuos mergaitė su žvilgančiu šuniuku vaikščiocdavus aplinkui). Tačiau ga-lima spėti ir manyt, kad ta pilis — Jurgio, nes ir vokiečiai ta vietą nuo senovės vadina Georgenburg (Jurgio mies-tas arba pilis), taip kaip netoliese Sudargus vokiečiai vadi-na Janesburg (Jono miestas arba pilis). Nors Burg pirmuti-ne prasme reiškia castellum — zamek — rūmūs fortifi-kuotas — pili, tačiau reiškia ir miestą. Todėl pareitū Jurgilis — Jurgpilis, t. y. Jurgio miestas arba pilis. Val-dintinkai kalba, kad esą projektas Jurbarką pavadinti Georgievsku, ydant atskyrus jį nuo Jurvejo. Girdėjam versijelę neva Jurbarką kitados vadindavę Jurgbūdziau. „Būdis“ tuomet reiktū senoviškus butus, buvaine gyvenimus, vietą, kuri buvo Jurgio savastim, arba kurią valdė Jurgis, arba vietą, kur pirmutinis gyventojas buvo Jurgis, pavyzdžiui, Suvalkijos kaimai Jungbūdis,

THE MAN OF THE HOUR IN GERMANY.

Photo by American Press Association. Field Marshal von Hindenburg (in the light colored field coat), the Kaiser's leader in fight against the Russians, and his staff. On his left is General von Lindendorff, "hero of Liege."

Vokiečių feldmarsalas von Hin lenburg su savo jenerolais, kurie kėra voga tauto-nus, užpuolusius ir išteriojusius Lietuvos žemes.

LIEUVIU DRĄGIOS NUKENTEJUSIEMS DEL KARO SLEPTI ADRESAS Viena Biagovės šonės kaja 24. 1. Komitet Lietuvos kago Ožkėstava po okzanijai pomošči poetradavim ot volny.

Tamošbūdis, Mookabūdis, Griškabūdis (Grikevičių arba Griku būveinė arba savastis) ir t. t.

Taip pat yra versija tarp vietinių gyventojų, kad Jurbarko vardas nereiktų mainyti, nes paeinais iš dviejų žodžių: „Jūres Barkaus“; šita versija rėmiama tuo, kad ant Nemuno kranto netoliese Gelgaudiskės yra Barkai (Borki), kurių vardas paeinais nuo savinininko Barkaus, o Jurbarkas prigulėjęs kitam Barkui, kuris gyvenęs ant upės Jures (Ras. aps.) kranto. Iš čia del skirtingo nuo Barkaus šita vieta vadindavę Jūres Barkaus, ar gal Jurgis Barkaus arba Jurbarkas. Vokiečiai Jurbarką vadina mi Georzenburg, rodo, kad tai Jurgio Barkaus būtų buvus vietovė, nes žodis Barkas galėjo suvoktiint i „burg“. Šita paskutinė versija, kuri ma labiau patinka, suvis lietuviško vardo Jurbarko nereiktų mainyti, o rusiškai, jeigu jau norima mainyti, tai i vietą Jurburg galėtų rašyti Jurborg, nes ir lenkai vadina J u r b o r g.

LIETUVIŲ VISUOMENĖ. Lietuva padalyta tarp dviejų didžiųjų valstybių. Didžioji priklauso prie Rusijos, o mažoji arba Prūsų Lietuva prie Vokietijos. Šiame kare ypač skaudžiai turi kentėti lietuvių tauta. Būdami priešingų valstybių valdiniai jie turi eiti prieš kits kita. Skaudžiausias smūgis ištiko mūsų brolius— Prūsų lietuvius. Daug jų yra patekę Rusijos nelaisviais bet liūšiol nebuvo kas jais rimtai rūpinasi. Antru atveju rusų kariuomenė iėjus i Prūsus karo vyresnybės nusprendė jų gabenami iš ten Rusijon visi gyventojai: seni ir jani vyrai ir moters vaikai ir priaugliai. Skaudi yra būtis mūsų puses pabėgėlių ar šaip del karo nukentėjusių žmonių bet daug kartų baisenis padėjimas anos puses mūsų tautiečių: jie neturi ko valgyti neturi nė šiltų drabužių nė nuo šalčio apsidengti, nei avalinė, nei baltiniai, nei ligojė pagalbos. Pagalvina nemokėdami mūsų kaibus, jie negali svertimoje šalyje susisiekti, ir ta aplinkybė dar pasunkina jų nelaisve.

Vilniaus lietuvių būrelis per šalį rūpinosi lietuviams nelaisviais, ir pirmiau vos pradėjus gabenti juos pro Vilnių. Nuo gruodžio 4 d. p. m. jis pavalgydino apvalkėte ir kitokios pagalbos davė 6000 suaugusių žmonių 4500 vaikų. Tačiau be to, kurie pirma buvo pravežti ir to būrelio del stokos lėšų liko neapnūpinti, susidarys dar daug tūkstančių, kuriems reikalinga visokeriopa ir greita pagalba. Dabar tebevežami nelaisviai dideliais būriais, dar daugiau jų čia laukiama.

Paaiškėjo, juogei vyriausybė nedraudžia ir lietuviams rūpintis savo tautiečiais nelaisviais, mes apdojose pasirašėme gavome iš Vilniaus gubernatoriaus leidimą viešai globoti Prūsų lietuvius nelaisvius ir turime teises rinkti aukas ir kviesities pagalbon daugiau žmonių. Ir pasikvietėme. Mūsų būrelis ofiojaliai vadinsis šiap: „Lietuvių Globa mūsų brolius lietuviams nelaisviams iš Prūsų Lietuvos šelpti“.

Kadangi reikalas yra ytin švarbus ir skubus, šiuo kreipiamės i lietuvių visuomenę, prašydami, kad kiek galėdami palaikytų šia naujai įsteigtą organizaciją.

Kartu siekiames ir Amerikos lietuvių, kad neatsizadėtų šelpti baises nelaimės ištiktųjų Prūsų lietuvių.

Tikimės, jog nėviena lietuvių neatsisakys ištiesi pagalbos rankos anos puses broliams, kuriuos liūšiol skyrė nuo mūsų siena, bet kuriuos dabar suartino su mumis likimas.

Aukas prašome siųsti per Vilniaus lietuvių laikraščio redakcijas, pažymėjus: „Lietuvių Globai mūsų broliams lietuviams nelaisviams iš Prūsų Lietuvos šelpti“. Rūbus, baltinius, avalinę, valgomuosius daiktus statyti šiuo adresu: Vilkatoriaus Landsbergienė, Vilnius Zarečnaja 16; Felicija Bortkevičienė, Semionovskaja 10.

F. Bortkevičienė.
V. Landsbergienė.
Jonas Vileišis.

VIRBALIUS. Vilkav. Virbaliaus skyriaus rajone nukentėjusių del karo kolkas priskaityta 150 šeimynų su 750 žmonių abejos lyties lig 6 metų ūgio ir 89 mažiau 5 metų, neskaitant Virbaliaus miesto gyventojų, kurių yra 257 žmonės. Čia nukentėjusieji nuo ugnies ir išsiūdinatė karo pozicijų liko ne tik be pastogės, bet ir be juridinio turto, daugelis taip pat neteko ir gyvojo inventoriaus ir todėl trunkta nevien maisto produktų, bet ir drabužių, avalinės, naminių gyvulių ir pašaro.

Skyriaus susirinkimas sausio 22 d. nutarė, kad nukentėjusiems miesto gyventojams vieton pinigines pašalpas bus naudingiau atidaryti valgykla dovanai, gi kaimų gyventojams dalinti maisto produktus: neturtingesniems dykai, o kitiems perkama ja kaina, arba pasiliekanč nedidelį nuosimti draugijos naudai.

Kadangi po priedanga sunkaus atgabenimo gyventojams maisto produktų miestan vietos pirkkliai pakėlė kainas, kurias žmonės priversti mokėti, tai susirinkimas tikslu priešintis tokiam nenormalumui rado pagėdaujamu turėti savo sandėlius kvietinių miltų, įvairių kruopų, druskes, aliejaus, arbatos, cukraus, kavos, cikorijos, silkių, muilo, žibalo, žvakių, dektuku, tabako, šebelbonų, pipirų lapelių ir t. t. Nuo pardavimo šiųjų daiktų su nedideliu pelnu atsiėmą suma, kuri galėtų padengti ižaidas dyka išdalintu ja nuoturtiesiems produktų, atsi-

rastų suma tarnams nusamdyti ir apskritai atneštų tai gyventojams didelę naudą.

Neatidėtinai reikalingiems pašalpas pripažinta geistina turėti tiek gyvu pinigų, kad galima būtų išduoti nukentėjusiems lig naujo derliaus po 4 rub. suaugusiam žmogui lig 5 m. ir po 2 r. vaikams jaunesniems, kaip 5 metų. Taip sušelpți gyventojai galėtų dalinai pirkti pašaro ir reikiamųjų ūknių padargų.

Skyrius kreipėsi centralinēu Lietuvių Dr. nuk. del karo šelpti Valdybon prašydamas reikiamosios pašalpas.

ALSEDZIAI, Telšiu apskr.. Tai poetingiausias Z žmaičių kampilis; per visą Zemaičių kraštą vargu bernais tiek kalnuota vieta kaip čia; visa apylukė, kiek akys neša užmatyti, apaugusi kalneliais-gumbais, it seno žamaičio sėrmėga guzikais; kalnai daugiausia mažais krūmeliais-alksnynais, kadagnais apaugę, žmogui pripratusiam lygius laukus tematyti ištiesių čia keistas reginys. Iš pat Kalvarijos išvažiavus kelias 8 varstus vis lipa augštyti ir augštyti, kol važiavęs galų-gale pamatysi Alsėdžių bažnyčia. Turbūt del to kalnų, ne del ko kito Alsėdžius buvo pamėgę ir Zemaičių vyskupai, kad apleidę negražius Varnius apsirinko čion sau rezidencija. Dabar čia jokių vyskupų buvimo pėdsakų nematyti; vyskupu rumai jau seniai iš pamatų išgrauti, vos tik vieta bepažįstama, sodnas. Bažnyčia taip pat nekoko ipeūdžio ne daro, šiap jau gana švari, nors medinė, išveizi neprasėdas kokios mūrinės bažnyčios. Stovi vėl ant labai aukšto šešių kampų kalno tarsi tyčia suplito, ištolo rodosi kaip kažinokio tvirtovė; vidus labai gražiai išpuostas, net akys bijo pažūrėjus. Sventoriuje, netol bažnyčios ilisisi palaidotas paskutinis Alsėdžiuose gyvenęs Zem. vyskupijos valdytojas, vyskupu kėdėje sedėjęs sufraganas Gintila; daugiau vyskupu čia palaidotų nėra, jie čia visą amžį pragyveno, kaulus palaidoti veždavo i Varnius.

Miestelis nieko ypatinga, kaip ir kiti Zemaičių miesteliai, tirštai prikimstas, tikrųjų Lietuvos miestelių piliėčių— izraelio sūnų. Gyvuoja Kalvarijos vartotojų dr. skyrius, kuriom nevisai tekojasi prekyba vartyti; yra ir „Blaivybės“ dr. skyrius, kuris jau trečius metus laiko arbatine; ši draugija taip pat silpnai gyvuoja, nes, deja, tarp vietinių autoritetų nėra sutikimo, kad vienas savo pažėdas deda bestatydamas, kitas išsiūsoję „dirba“ beardydamas. Gaila!

SIAULIUOSE jau kelintais mėno, kaip isteigta nauja „Fantazija“ ant buturgio. Ten rodo gyvus paveikalus, kurių negalima nei peikti, nei girti. Publika tai jau ne trūksta, kas vakarą pilna „salė“ kaip kimšte prikimšta. „Bilietai“ nebrangus: penkias kapeikas užmokėjai, tai gali žiūrėti kiek lenda. Prie te reikalingas ir linksumas; kad nebūtų nuobodu publiakai, yra gramofonas, kuris taip gražiai spiegia, kad net visa turgavietė skamba. Darbar toks laikas, kad skatika reik taupyti. O žmonės to nesupranta.

SEINU VYSKUPAS, prašant Lietuvių Draugijai nukentėjusiems del karo šelpti paskyrė aukų rinkimą Seinu vyskupijos bažnyčiose antrą sekmadienį gavėnias.

RYGOS GYVENTOJU SARASAS. Pagarsintas sarašas visų Rygos gyventojų pereinats metais. Išviso Rygoje 517.522 žmonių abiejų lyčių. Tame skaičiuje: latvių 218.097, rusų 99.003, vokiečių 69.016, lenkų 47.595, lietuvių 35.156, žydų 33.651 igaučių 9.020. Kitų tautų— 5.384. Lietuvių skaičius čia, aiškiai sumažintas, nes lietuvių Rygoje nemažiau 50 tūkstančių.

— Nubaustas bravoro savininkas Ellenbergas 3000 rub. už slaptą pardavinėjimą alaus.

Photos by American Press Association.
Amerikiečių įsteistas ligonbutis Paryžiuje, kuri ka tik ne-submardavo vokiečių žandėlinai orlaiviai.

Algimantas

arba Lietuviai XIII šimt-
metyje.

Parašė **DR. V. PIETARIS.**

Viena puikiausių lietuvių kalboje
istoriška apyknė, 9-ae tomuose.

Kaina atskiro tomo	50 c
Visi 5 tomai sykiu	\$2.50

"Žva ždė"

3654 Richmond St., Philadelphia, Pa.

DIDELIS PASIŪLIMAS

Šiuo perleis-
tu ir Prūsias
Mokė nuo
2100 zigrupų
skaito vis vė-
nu 2 cento
2100 kopone.
Anigais ar
domams.
Šiųjų vė-
jų kopone.
1.000000
leis. Grailis
7.000

LIRA

P. Lorillard Co., New York City

Moters New Jersey's ir Pennsylvanijos

Protas neapima \$2.000.000 didybės. Vien kada ji iš-
versti pirkimo galės sakiniais yra suprantama.

Du milijonai dolerių, pavyzdžiui, užlaikys 2000 šei-
mynų su vidutiniems iėjomis per visą metą.

Du milijonai dolerių nupirks 200.000 bertainių miltų
suviršus 50.000 siuvamųjų mašynų, arba 80.000 sidų.
Jie duos vieuam metui darbą 2000 vyrų ir moterų besi-
darbuojančių įvairiose pelningose pramonėse ir kituose
užsiėmimuose, kurie padeda žmonių gerbuviai ir visuose
gyvenimo keliuose.

\$2.000.000 metams dėl Full Crew — perdidelė tarnų
skaičiaus. Instatyti verčia jus šteto gelžkelius mokėti
tarnams algas. Tie instatyti atima nuo jus pataisyms
dėl apaugos ir komforto kelionėje, ka šitie pinigai, dabar
naudojami bereikalingai, galėtų duoti.

Kaip ilgai šitais laikais, komet ekonomija yra visavie-
tinis reikalas, jus norėsite kęsti ta mižinišką aikvojimą?
Galų-gale lėšos atsiliepia ant jusų, arba alų pakėlime
arba sumažinime tarnybos.

Ar jus panaudoisite savo iėtkmę, reikalaudami, kad
žmonės išrinkti atstovais Trentone ir Harrisburge dirbtų
ir balsuotų atsaikimui Full Crew istatymo ir pavedami
atsakančio gelžkelii priežiūros kontrolės rankas Viešo
Patarnavimo Komisijonieriu?

<p>SAMUEL REA, Prezidentas Pennsylvanijos gelžkelio.</p> <p>TEODORE VOORHEES, Prezidentas Philadelphias Reading gelžkelio.</p> <p>R. L. O'DONNELL, Chairman, Executive Committee Associated Railroads of Pennsylvania and New Jersey, 720 Commercial Trust Building, Philadelphia.</p>	<p>DANIEL WILLARD, Prezidentas Baltimoro and Ohio gelžkelio.</p>
---	---

kurių negalima nei peikti, nei girti. Publika tai jau ne trūksta, kas vakarą pilna „salė“ kaip kimšte prikimšta. „Bilietai“ nebrangus: penkias kapeikas užmokėjai, tai gali žiūrėti kiek lenda. Prie te reikalingas ir linksumas; kad nebūtų nuobodu publiakai, yra gramofonas, kuris taip gražiai spiegia, kad net visa turgavietė skamba. Darbar toks laikas, kad skatika reik taupyti. O žmonės to nesupranta.

SEINU VYSKUPAS, prašant Lietuvių Draugijai nukentėjusiems del karo šelpti paskyrė aukų rinkimą Seinu vyskupijos bažnyčiose antrą sekmadienį gavėnias.

RYGOS GYVENTOJU SARASAS. Pagarsintas sarašas visų Rygos gyventojų pereinats metais. Išviso Rygoje 517.522 žmonių abiejų lyčių. Tame skaičiuje: latvių 218.097, rusų 99.003, vokiečių 69.016, lenkų 47.595, lietuvių 35.156, žydų 33.651 igaučių 9.020. Kitų tautų— 5.384. Lietuvių skaičius čia, aiškiai sumažintas, nes lietuvių Rygoje nemažiau 50 tūkstančių.

— Nubaustas bravoro savininkas Ellenbergas 3000 rub. už slaptą pardavinėjimą alaus.

SIAULIUOSE aludės ir monopoliai kietai uždaryti. Bet turbūt yra slaptu monopolijų ir aludžių kad, matyt, gausna ne tik prasti žmonės įkaušti, bet ir kareiviai. Visgi žmonės turi šiokią-tokią promogėle kaip laikę. Dirba alų namie ir pardavinėja. Turbūt „didelius turtus“ susi-
kraus. Bet ir žmonėms uoslės Dievo duotos, kad taip greitai užuodžia kur alus parduoda. Ir kaimiečiai, matyt, nesnaudžia, kaip pav.: Sutkūnuose, Šėpnagiuose, Pabalniuose ir Pakartuviuose. Ir jie turi isteigę savo naminius „bravarus“.

PASIMIRE kun. Vincas Kuderkevičius, Kolno deka-
nas ir klebonas, Seinų kapitulos garbės kanauinkas.

ALVITO VALSČIUJE nukentėjusiųjų apie 338 šeimyn-
nos, maž-daug 1.000 žmonių. Vargu labai daug. Bažny-
čia visai sugriauta. Restoraičia tur būt jau negalima.

Žinios iš Europos Karės.

(Tąsa nuo 1-mo pusl.)

Sugrauta klebonija ir daug gyvenamųjų namų. Gyventojai nostojo viso, dargi drabužių ir patalynės, nes prasidėjus šal čiams, vokiečiai ytin atimtinėje šiltes drabužius. Nukentėjo Alvtas, Kiršai (visas kaimas 12 ūkininkų), Potviečiai, Šie kaimai: Čiūkai, Miesviečiai, Babrava, Rutkiškiai, Patunkiškiai, Skardupis, Antrieji Kumečiai, dvarai: Paukiš, Unija, Rutkiškis, Valerijanova, Jaozovas, Parviniškiai, Klampėčiai. Labai sunkus kumėšis padėjimas.

KAUPISKIŲ VALSČIŲJE nukentėjo 117 šeimynų, maždaug apie 500 žmonių. Nukentėjo šie kaimai: Sakiai (9 ūk.), Lukšiai, Riečiniai, Daubėnai, Lazdiškiškiai, Papečiai, Karklupėnai, Kibeikiai, Kurpikai, Romeikiai, Naujiškiškiai, Totorkiemis, Egliniškiai, Antviliškiai (beveik visas kaimas), Galkiemis (visas). Vokiečiai buvo čia 7 savaites. Kone visus laikė uždarytus tvartuose, atėmė gyvulius, paukščius, uždara, o pasitraukdami padegė trobas. Vargas čia labai didelis. Pašalpa ūmai reikalinga. Nei valgyklos, nei keptyklos čia įsteigti negalima. Tuo tarpu pašalpa reikalinga pinigais, bet vėliau reiks produktu, nes jų nebus iš kur gauti. Skyrus gavo 500 r. iš Draugijos ir už tuos labai dėkoja, bet tą pinigų permaža. Padarys samatą ir kiek dar reiks duos žinoti.

PAJAVONIJE dar didesnis vargas. Nukentėjusių 940 žmonių. Daugiausia nukentėjo kaimai: Pajavony (60 ūk. sudėginta, padegė vokiečiai; likusių 9 ūk. trobos išdraskytos, viskas išgrobta); Vaišvilai (6 ūk.), Gudeliai, Užbalis, Čiklainiškiai, Eglupis, Meštinė, Autslaukis, Sto laukis, Užupis, Budviečiai; dvarai: Pajavony (visas sudegęs, sugriautas), Vaišvilai, Stankelis, Konstancija, Užupis, Liubiškiai. Čia 33 dienas buvo vokiečių pozicijos. Rugpiūčio 30 d. prasidėjo pirmieji mūšiai Antslaukyje, o 31 d. Pajavonyje. „Vilt.“

KYBARTUOSE sudegė apie 100 namų. Išliko neliesių geležkelio gyvenamųjų namų 4, privatinių 12, išliko stotis, maitinė su sandėliais ir šlap keletas kitokių trobesių. Susisiekiantieji su Kybartais Kybarčiukai ir Daugėlaičiai sudeginti mažiau — 52 namu. Išliko didesnė dalis. Bet veik visi jie apliešiti. Sugrižusiųjų gyventojų maža, ypač sumažėjo šiomis dienomis, kadangi valdžia išakė ūmai pašalinti rusų valdinius vokiečius nuo geležkelio už 15 varstų. Vienas kitas senųjų kybartiečių atvažiuoja pasidžiūrėti senąją gaustą, padėjoja išvydęs grūdėsius, apsvierkia ir grįšta sunkia širdimi iš kur atvažiuavę. Norintū vėl apsigyventi nedang, nes grūdėsius išvažina ne prietelinga, net biauri, — vien tik kaminais riegava. O iš tolo dar girdėti armotų šūviai. Tai dangeli baugina.

Ardymo darbas ir dabar nesiliauja. Trobos ardomos, tvoros laužomos, visur purvinama, jokios tvarkos nesilūoma. Užgnęti žuvo ir gyventojų manta. Griuvėsiuose dar matyti nevisai ugnyje sutirpusios lovos, mašinos ir kitoki geležiniai daiktai.

Vienas antras užsiima prekyba; parduoda baltąja duona, dešra, košelyną kareiviams. Tai privedama daugiausia iš Vilkaviškio ir Marijampolės, nes vietos produkcijos nėra. Turi iš to gan gero pelno. Bet šiomis dienomis ir ant jų valdžia uždėjo savo veto: pareikalavo patentų. Kiti čion perklauija gyvuliais. Kas išbuvo čia visą karo meta, tas grobimui praturtėjo, turtingieji gi šiandien elgetos. Maitinasi tuo tarpu gyventojai iš kareivių: pigiai gauna juodos duonos, mėsos (mėsos kaina 1—5 kap, svaras; dabar jau brangsta), kruopų, arbatos, kavos. Ypač daug pastarosios: ji parduodama pūdais.

Nuostoliai viršija milijoną rublių. Pasakoja, kad vokiečiai mokėję žmonėms daugiausia grynais pinigais arba kvitomis. Bet buvo nemaža ir jų išdykusios sauvalės. (Peikia vieną lietuvį iš Tilžės — Vanagaitį).

Kybartuose, tikriaus pasakius, ties Kybartais prasidėjo jų juk pirmutiniai mūšiai liepos 22 ir 23 d. Kuomet rugpiūčio gale rusai iš Prūsų pasitraukė, Kybartus vokiečiai padegė, esą keršindami už Eitkūnus. Nedegino tikait ten, kur rado gyventojų, ypač kuomet jie sakėsi vokiečiai, arba lietuviai esą. Pirmuose vokiečių pulkuose būvę daug lietuvių ir lenkų (iš Poznaniaus). Buvo ir keletas lietuvių aficerių.

Iš tuščių butų vokiečiai išvežė visa, kas jiems patiko. Padėti kareiviams grobti atvažiuodavo iš Prūsų ir moters su vaikais. Ypač mėgdavo imti valgomuosius daiktus ir šiltes drapanas. Šiaip gi žmonės skriauda mažiausia, tik reikalavo paklusnumo, prie kiekvieno krustelėjimo atstatė šautuvą. Intariamusius suvarydavo į vagzalą arba į tvartus ir laikydavo uždarytus visą laiką, kol pasitraukė. Uždarytuosius, žinoma, maitino. Pastraukė gi niekam nematant, niekam nežinant, esą net armotų ratus skudurais apvyniojo, kad nedundėtų Kybartuose. Vokiečiai išbuvo apie 7 savaites, kontribucijos nedėjo.

Bajoruose ir Stanačiūose išdeginata 13 ūkininkų, bet ir išlikusieji visi nukentėjo: javai išvežti, gyvuliai išvaryti, tvoros aplaužytos, langai išdauntyti. Važiuojant iš Kybartų į Naumiestį per Bajorus ir Stanačiūus ties pačia senąja siena stebina nepaprasta tyla: jokio judėjimo, nė, gyvos dvasios, lig visa išmirė. Anoj gi pusėj dar aršiau. Kybartų skyriaus rajone, galima sakyti, nukentėjo visi gyventojai. Pašalpa tuojaus reikalinga 65 šeimynoms,

apie 300 žmonių. Jau kokiam ketvirtadaliui dalinė pašalpa išduota. Be duotųjų 100 rub. skyrta duota dar 100 r.. Prašo atsiųsti dar 300 r., kad būtų pašalpa bent vienam mėnesiui. Valgyklos steigti tuo tarpu negalima; nėra vietos. Kepyklą gal vėliaus bus galima įsteigti.

NAUJOJI ZAGARĖ, Sialnių apskr. Cionykščiama gyventojams gan sunku apsirūpinti mišku, ypač trobėjams tinkamu. Tiesa, Zagarė išvisur apsupta miškais: iš vienos pusės p. Nariškino miškai traukiasi ligi Gruzdzū, iš kitur kunigaikščio Liveno ir kitų Kuršo baronų. Vertėtų pigiam būti miškui, tuo tarpu esama priešiškai. Mat, kaip žmonės pasakoja, Nariškino užveidžetojai — dideli ponai, su kaimiečiais nenorį skaltytis, nes jie peikdami vienas antrą pats neišsigali didelių mažųjų bei gastiųjų duoti, o čia dar ponams kantorščiokams bei užveidoms tektų dažnai važinėti į giria rodyti ir matuoti atskirus plotus nupirkto miško. Tiems neamalonams iš venkti minėtieji ponai visai sodiečiams miškų neparduoda. Mat, jiems parankiau ir pelningiau turėti reikalus su žydais, todėl tiems p. Nariškino girios ir tenka, o tik iš žydu sukirstų ir susaikuotų permokėdami gali šiek tiek malkų nusipirkti. Nuo kung. Liveno negana, kad šimet žydai užpirkto girių, bet dar padarė su juomi kontraktą, kad jis niekam ir Zagarė malkų nestatys ir neparduos. Reikia žinoti, kad Zagarėje gyventojų apie 15 tūkstančių, tad nemažai suvartojama miško kūrui ir kitiems daiktams. Todėl jo čia pristatymą ir užgriebė žydai. Nuo ponų perka didžiausiais plotais, kerta, krauja į sieksnius, o žmonės pirktis gali tik nulaizytus sieksnius. Reikėtų žmonėms susitarus daugumai pirktis tiesiai iš ponų dideliu miško gabalus ir dalintis. Būtų daug pigiaus.

KAIMELIS, Naum. apskr. Kaip vokiečiai bites kopinėjo? Visi žino, kad medus saldu valgyt, todėl ir vokiečiai pro štakietis pamatę Meškinės Martinaičio sode biūtų avilius, puolėsi viens už kito prie laimikio, pribego, atsidarė avilius, žiūrį, kad bitėš kovoja su jais: vienam į barzdą įkibo ir burzda, kojoms ir sparnais plakdamos, ant ram ir nosies galą pataikė, trečiam vėl į ratuokai arba už kaklo leno; vieni vokiečiai iš nekantrybės griebėsi karduo ir mosavo; kiti šaukė: „vyrai, ugnies!“ tuojaus kėli šiaudų suradę uždėgė apie avilius. Daugeliu bitučių sparnai nusvilo, daugeliu lūpa nukrito. „Nepalėksit jais ir neikasit, velniukės!“ suriko širdes vokiečiai. Kad jau bitutės negyvos gulėjo, tuomet vokiečiai aviliuose rekvizitų darė, laizydami sau pirštus. Mat, uprie medaus, prie to saldžiojo, kad priėjus, reikia ugnie ir kardu kovot, tik ne viena bitė ir nelaisvę gyva nepasidavė.

A. Mankaus Karališkėje vokiečiai pristinėmis apsimausė iš avilio ėmė medų, bet visam spiečiniu biūtį išėjus į kovą, jie baslių maišė po avilį ir, pabėgę toliau, tą kuola laizė. Ir kitur vokiečiai su bitėmis nežmoniška elgėsi, taip kad retai kar dabar rasi sveiką avilį. „Vilt.“

bėti. Su Prancūzų-gi karės laivų Bouvet žuvo 630 vyrų. Kiek pastarojo laivo jūrininkų spėjo išsigelbėti, kol kas nežinia.

Nepaisant tokios didelės sanjungiečių nelaimės kova Dardaneliuose nei kiek neapsimalino. Vieton paskan-dintų ir sugadintų karės laivų Anglija tuojaus pasūtė ir Dardanelių pertakos vandenį karės laivus Queen ir Impiacable. Prancūzų jūrininkystės ministerija kaip tik apturėjo žinią apie Bouvet'no nelaimę, tuoj per telegramą pasūtė ir Dardanelius karės laivą Henri V, stovėjusį Syrijos pakraštyje.

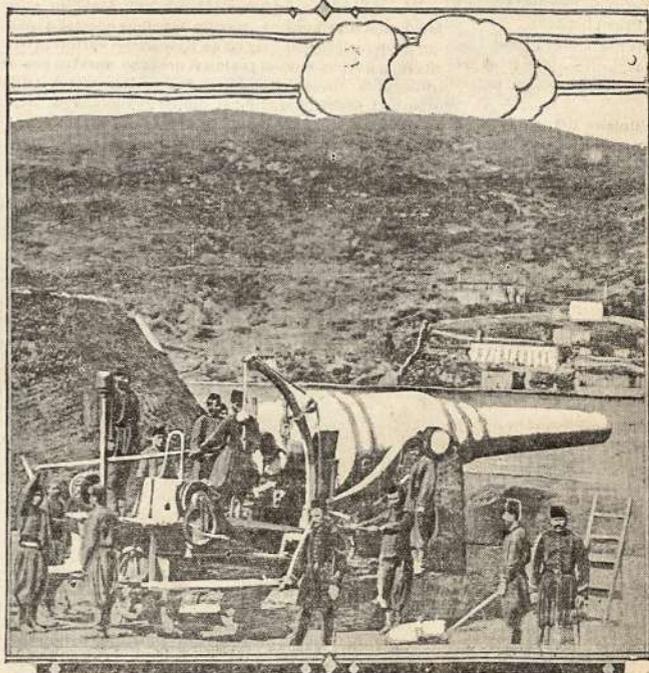
Turkų raportai praneša, jog tuo pačiu laiku, kuomet Dardaneliuose jų minos paskan-dinusios sanjungiečių tris karės laivus, ant Juodųjų jūrių Kryme, turkų laivynas subombardavęs rusų laivų dirbtuves ir torpėdinių laivų manevrų vietą, taipgi padegęs toje srityje visus triobėsius.

Vokiečių Zeppelinai vėl užpuolė Paryžį.

Paryžius, 21 d. kovo. Du karės orlaiviai Zeppelinai lėkė per prancūzų kovos linijas, netoli Compiègne ir vėliaus su bombomis užpuolė Paryžį. Jie numetė daugybę padegamųjų bombų ant pačios sostinės ir jos apilinkėse. Gaisrai pasirodė visais miesto kraštais bet ūmai juos apveikė būklūs ugnegesiai, kurie iškalno buvo perspėti apie Zeppelinų besiaršinimą. Kiek žmonių gvyrybe pa-kenkė oro užpuoliku bombos, kol kas nesužinota. Daugiausia medžiagiškų jeibių pridribta pramonės srityje, vadiname Courbevoie Paryžiaus priemiestyje. Smarkiai sugadino gatvėje Rue Louis Ulbach vieną pabrūką, kur toje valandoje dirbo nemažai žmonių, tačiau sužudė tik vieną jų kita, pabrūką tame jau priemiestyje Courbevoie bomba pavertė į griuvėsius; nuo jos eksplozijos visoj apilinkėj per 600 siekiančių plotyje namų langai išbyrėjo ir susikrėtė. Viena bomba buvo numesta ant mažos salutes Seinos upėj, tarpe Neully ir Courbevoie — smagiausio paryžėnų vasaros pasilinkiminių vietoje. Čia su-naikino vieną istorišką namelį. Taipgi vokiečių Zeppelinų bombos aplankė ir Batignolles sritį, kur žinomas mūsų tautietis — veikėjas p. J. Gabrys gyvena. Kiek šiuo atvėju prancūzų sostinei Zeppelinų užpuolimas padarė jeibių, kol kas negalima buvo patirti, tik žinia, kad nemažai. Pagalios prancūzų lakūnai Zeppelinus pavaišinę karštai privertė sriti atgal.

Vokiečiai atsėmė atgal Memelį. Iš Londono praneša 23 d. kovo jog vokiečiai išviję rusų armiją į Memelio po trumpai bet karštai kovai gatvėse, taipgi į apilinkėse. Sako, jog ir ramūs gyventojai ėmė dalyvumą tuose mūšiuose.

TURKISH GUNNERS GUARDING DARDANELLES.

This photograph of a big Turkish gun guarding the Dardanelles, with the farther shore of the strait, shows the narrowness of the way to Constantinople.

Rusai vėl Prūsų Lietuvoje. Londonas, 30 d. kovo. Vienval su operacijomis Dardaneliuose ne mažesnis svarbos siaučia mūšiai Prūsuose. Pastaroju atėjo žinia, kad rusų armija užėmė portą Memelį ant Baltiškųjų jūrių. Tas miestas, kaip žinia, turi didelę svarbą Siaurrytiniuose Prūsuose. Rusų šeiminkavimas jame, pasak karės žinovų reiškia juos (rusus) pasiryžus stumtis per Rytprūsus, kad privertus vokiečius apleisti Lietuvą. Vokiečiams ne pigiai prisieis atitraukti iš mūsų šalies, kadangi paleidus sniegą permirkusi žemė, keliai pavirto ir neibredama purvyną, kas neapsakytai kliudo pergabėnimą jų sunkiųjų kanuolių. Feldmaršalo von Hindenburgo armija operuodama prieš Przasnyszą tegali kariauti vien atskirais pulkais, kadangi dėlei pasidariusių klampynų beveik negalima susitelkti įkrūvoms. Vokiečiai vienok nenorėdami išsiduoti esą sunkiame padėjime, pradėjo atakas upės Pilicos srityje. Smarkūs mūšiai taipgi eina Galicijoje, Karpatuose ir Bukovinoje, nepaisant mažne nešbredamo sniego. Bukovinoje austrai susilaukė pagalbos pradėjo vėl užpuolančią kovą.

Turkų kanuolės, ginančios Dardanelių pertaką.

Rusai progrosuoja Prūsijoje.

Telegramas iš Petrogrado į Londono Morning Post skelbia rusus be atlaidos stumiantis ant Rytų Prūsijos. Viena kariuomenė kolinama jau karnais vokiečių teritorijoje, ant kelių mylių apie Memelį, kita kovoja Tauragės apylinkėse, pačiame vokiečių pasienyje, o trečia kolonuma traukia ant Tilžės. Rusų armijai šiuose žygiuose labai sekasi, tiek vokiečių žemėse, tiek savo rubežiuose. Ypač tingai rusams sekai Memelio apylinkėse, kur, kaip regis, vokiečių kariuomenė taip sudomoralizuota, jog nebeįstiga nei susitvarkyti nei apsiginti. Kareiviai pulkais aplėdžia armiją. Pabaltijoje kur vokiečių baronai ilgus metus nesąžiningiausiai būdais išnaudodavo joms priklausomus kaimiečius — latvius, pastarieji ypač nedraugiškai vaisinga kaizerio armija.

In pietus nuo žemėsios Vislos vokiečių armijai prisieta datirti daug jėgų nuo upių išsiliejimo. Daiktais net jų tranšėjos patvino priverst kraustyti kitur. Teičias ant viso fronto nuo Buzra iki Loposno smarkus bombardavimas nesiliauja. Piliuos aplėnkėje vokiečių pašėlę atakai tapo sustabdyti rusų energingais atsisaudymais. Osavovic'o bombardavimas baigiasi nuo speku išsilaikvojimo. Vidurinė dalyje šiaurinio fronto, nuo Bobro su Narevu susijungimo iki Augustavo miško kariškos operacijos sustojė. Vokiečiai negali to srityje susilaikyti pagalbos, nes visas palei Lycką kelias per paleistas pelkes pavirtęs nelibredamu liūgynu. Platus Lycko vieškelio kraštai nukloti tiršta žmonių lavonais.

Nepalaujanti ir atkakli batalija šelsta viršų Nerevo, netoli rubežiaus. Atkriso vokiečių kolonumos stato pakutines savo pajegas ataknuodamos ir atsisaudydamos, kad pavelidit lietuvius kaimais šiaurinėse vietose. Baisiausias kraujo praliejimas tuose mūšiuose paprastai būna pačiame kaimo viduryje, vyriausioje gatvėje, kur iš langų mašinines kanuoles leidžia be paliovos šūvius.

Išleijusi Rakva užtvėnkė visus vokiečių apšakimus. Laikę įturtusių mūšiu Piliuos srityje vokiečiai neteko suviršum 5.000 savo kareivių.

Sir Edward Grey kalba apie ramybę.

Londonas, 22 d. kovo. Sir Edward Grey, Britanijos užsienio ministeris savo kalboje aiškino jog šita karė galėto lengvai būt sustabdyta viespatybių taryba, prie ko Vokietija nedaleido. Tad ant Vokietijos gali ir didė sakamonybė už tą karė. Taigi ketvirtas sykis gyvenančių atminime Vokietija iškelė karė Europai, sako Sir Edward Grey, ir mes pasitikime, kad tas bus paskutinis.

Toliau jis sako, jog savame laike sanjungičiai paduos santaikos išlygas, sutinkančias su jų sanjungos interesais. Viena vyriausiu išlyga būsianti Belgijos atitaisymas.

„Mes norime, kad Europos tautos būtų liuosos vesti savo neprugulimajai gyvenimaj, išdirbdamos nuosavą savo valdžios formą, nuosavą savo tautinio išsivystimo formą, ar jos būtų didelės ar mažos valstijos. Pilna liuosybė — tai mūsų idealas“ — užbaigė Anglijos diplomatas. Jei tokios nuomonės bus ir kiti talkos konferencijos nariai, karei pasibaigus, tad galima tikėtis, kad ir Lietuvos teisės nebus pamirštos.

Serbijoj belaisviai miršta iš bado.

Londonas, 18 d. kovo. Britanijos Raudonojo Kryžiaus Serbijoje komisjonierius kapitonas E. N. Bonett, prisituntė į Daily Mail pasibašėtiną raportą apie sunkų žmonių padėjimą Serbijos ligonbūtuose ir belaisvių laukuose. Aprašydamas vieną belaisvių lauką jis šitaip kalba:

„Atsiminkite, jog tai ne ligonbutis, bet paprasčiausias žemės sklypas, kur 750 austrų buvo surinkta. Vienos ligos tą laiką užpuolė kaip amaras. Šniau tame lauke buvo paskirtas vienas gydytojas, bet dabar jis pats guli parlokėtas šiltinėse ir visokios ligos čia siaučia nesuvaldomos. Šiltinė, disenterija, raupai, difterija išsivyravo lauke ir daro baisų išnaikinimą. Lauko ramybė vien ligonių vaičiojimai bei atduksiai ardo, bet kada pasirodo čia pašalietis, tada ligoniai keliasi ant savo alkunių, jei da pajiegia ir gailėstingai verkdami šaukia: „Del Dievo melė, pone, duok mums vandens! Del Dievo, jūsų mylėta, suteik mums duonos“.

Paskiausias tos vietos lankytojas patyrė, kad penki ligoniai jau buvo numirę, nuo penkių dienų gulėjo po ilgais savo apsiuatais. Ten neatrodė jokios žmogystos, kad paimti iš lauko mirusių lavonus. Tai vienur, tai kitur nekuri nelaimingi šluozė arba rėpliojo ant savo rankų ir kelių, kad atnešti vandens savo mirštaudami draugui. Tai vienatintis pastebėtas patarnavimas, tad galima išsivaizdinti sau nelaimingų žmonių ir to žemės sklypo, ant kurio jie guli padėjima. Ar galima stebėtis, kad kasdieną čia išmiršta apie po šešiasdešimtis žmonių. Kiekvienas žmogus tose buauriose salnygose ir visi jo draugai, kurie paskui čion paklaus jau praktiškai pasmerkti numirti, jeigu čia pagelba nebus suteikta.

„Uskub — tai tikra mirties šešėlio klonis. Jei perilsios ligonių prižiūrėtojos kada prasiličia iš prigrištų ligonių, kad pakvėpuoti grynesniu oru, tai jos sutinka vežimų eiles su mirusių lavonais gabenamais ir kapus. Kartais pasitaiko, kad viename vežime sukrauti tris grebedžiški karstai su pravirais antvožiais ir lavonai juose dažnai atsidengia, kaip ratai verčiasi šurkščiu gatvės bruku.

Kitoje dėjoje komisjonierius kalba apie Serbijos gyventojų sunkias darbo salnygas.

„Paimkite, sako jis, didelį Serbijos ligonbutį, kurį aš žinau; praktiškai negalima prie jo prisiturti. Tokia biauri smarvė išlauko, gatvėje, kad niekas, kuriam reikia prie triobiesio prisiturtinti negali kaimynystėje dalaikyti. Vidausgi smulknetis negalima nei aprašyti. Bet galima įgyti šoki-tokį supratimą, jei pasakysiu, kad supuvę skarmalai ir drapanos, net nupiautų blauzdų dalys išmėtamai iš sienos ir paleikama šunims maistui. Tokios jau išmatos suverdoma ir upė.

„Šešiasdešimtis tris serbai gydytojai pasimirė nuo visokių ligų tokiose nesantariškose aplinkybėse.

„Del Dievo melė, šaukia kapitonas Bonett duokime kokį nors pagelbą, nes užstoja šiltesniems, mėnesiams kolera neįsengtinai su aršiausiomis pasekmėmis čia apsi-vepataus“.

Turkai ir kurdai žudo armenus. Londonas, 19 d. kovo. Sulgū tulo armeno gydytojo tvirtinimus, visa Alašgerd'o klonis užversta vyrų, moterų ir vaikų lavonais.

Kada rusų armija atsirukė iš distriktu, kurdai užpuolė ant beginklių armenų ir uždarė savo mečetėse. Vyrus išžudė, o moteris su vaikais išsigabeno į kalnus.

Raudonojo Kryžiaus fondo įsteigta tvirtina, kad Kaukaze dabar esama 120.000 didžiausiam varge.

Telegrama iš Petrogrado sako, jog šiaurvakarinėje Persijoje, prieš aplėidimą miestų tarp Jufia ir Tabriz, turkai ir kurdai, kurie traukiasi atgal prieš rusus, plėšė ir degino kaimus ir žudė gyventojus.

Salmaz'e, Pagaduk'e ir Sarna'e tapo išduoti turkų komisjonieriaus įsakymai sunaikinti tuos miestus. Armenai gyventojai Antvat'e susitelkę pasakoją, kad 600 vyrų tapo iškeršta, o moters priverstos printi mahometonų tikėjimą iškerstyto dalimis ir išgabentos į įvairius miestus.

511 Anglijos apicierių žuvo i šešias dienas. Londonas, 19 d. kovo. Iš Britanijos kariuomenės vyriausiu styvyklui atėjo žinios, kad nuo 15 d. kovo i šešias dienas žuvo nuo kulkų aštuonesdešimtis tris apicieriai, įskaitant indusus, ir 123 liko sužeista arba dingo be žinios. Toliau pasirodo, jog nuo kovo 10 d. viso pagal oficalizaciją raportas, liko užmušta suviršum 195 apicieriai ir 36 sužeista arba dingo.

Anglijos karės žinovai svarstydami sunkius savo armijos nuostolius Neuve Chapelle batalijoje, kur sanjungičiai neapsiant tu nuostolių nedaug pasivarė pirmyn, sako, reikėsiu neapsakytai didelio speku įtempimo, kad paliuosavus nuo vokiečių Belgija ir Saurės Prancija. Teisybė, Anglija pasirengus pasiųsti i tas mūšiu vietas naują armiją. Prancija taigi susilaikys pagelbą, teičias ir vokiečiai taigi nuolat pasėja susidriinti. Australai ir vokiečiai turi, kartu suėmus, 6 milijonus kareivių, taigi sanjungičiai galėtinės su jais bus begalo sunkios.

Vitte buvęs nužudytas. Zydu laikraščiui skelbia, būk neseniai miręs Vitte, kuris laike sumišimū Rusijoje buvo ministeriu pirmininku ir daugiausia prisidėjo prie įsteigimo teykščio parlamento, — ne savo miršia miręs bet kad, girdi, buvęs nužudytas. Nužudė jį tikrujų rusų štabas būk užtai, kad jisai buvo žydamas didėi prielankus ir vis papeikdavęs Rusijos valdžios netolerantišką dėl jų politiką. Bet kiek tame teisybės sunku žinoti.

Austrų nelaisviai. Kievai, 28-2. Cionai pribuvo didžiausios partijos nelaisvių, daug prisirinkusių paskutiniu laiku Lvove ir kitose tarpinėse stotyse. Šiandien pribuvo 2600 austrų ir vokiečių. Dalei dažnų nesuapratimų tarp vokiečių ir austrų jie patalpinami atskiruose vagonuose.

Juodkalniečiai atmušė austrus. Havre, per Paryžių, 22 d. kovo. Telegrama iš Ostinje praneša, kad austrų artilerija vedė smarkų bombardavimą ant viso juodkalniečių fronto. Kelios austrų pėstininkų atakos netoli Grahovo, sakoma, buvo atmuštos juodkalniečių, kurie nukentėję tik nedidelius nuostolius.

810.000 karės belaisvių Vokietijoje. Berlinas, 29 d. kovo. Vokietijoje dabar esama 810.000 karės belaisvių kareivių, 9.000 apicierių. Prancūzų — Prūsų karės mete Vokietija turėjo 383.000 karės belaisvių.

300 vokiečių iš proto išėjo. Telegramos iš Londono praneša, kad Britanijos artilerijos ugnis batalijoje ties Neuve Chapelle, pastaromis dienomis išvarė iš proto 300 vokiečių pėstininkų. Visi jie sutalpinti Aix-la-Chapelle beprotymaj. Viena vokiečių apicierius tvirtina, kad Neuve Chapelle batalijos nuostoliai lyginasi Waterloo garsios kovos nuostoliams.

Užmušti, sužeisti ir dingę lietuviai.

8 vasario d. „Saltinio“ numerije paduodama iš valdiškų pranešimų pirmas surašas užmuštų, sužeistų ir prapuolusių be žinios lietuvių kareivių.

SUVALKU GUBERNIJA.

Užmušti. Suraše iš Suvalkų gubernijos kareivių neranda nei vieno užmušto.

Sužeisti yra sekantieji kareiviai: Kremeris Liu-

das, luteris, Vilkaviškio pav., sužeistas 10 d. spalio.. Cirko Gr., podpraporščikas, senatiks, Seinų pav., Gibų val., sužeistas rugpjūčio T d.; Bružikovas J., iš Kalvarijos pav.; Sleideris Aug. iš Marijampolės pav.; Juoz. Dubatinskas iš Mariampolės pav.; Jurg. Jakubavičius Vilkaviškio pav.; K. Stumbrevičius Vilk. pav.

P r a p u o l ė b e ž i n i o s (dauguma prapuolusių be žinios paprastai patekę nelaisvėn): Kaz. Satas Mar. pav., Pranas Virbickas Kalv., Juoz. Zukauskas ir Pet. Alieševičius Kalvar. pav., Ant. Valis Vilkav. pav., Vl. Simanavičius iš Alytaus, B. Potrebavičius Panemunės valsčiaus, Mar. pav., A. Skrinkovikas liuosonoris Mariampolės valsčiaus ir pav., Kar. Polis, iš Bulbieniškio valsčiaus, Mar. pav.

KAUNO GUBERNIJA.

U ž m u š t i: St. Urbietis iš Sialiuų valsčiaus ir pavieto; M. Ramutas iš Zagarės valsčiaus, Sialiuų pavieto; J. Juknevičius iš Tauragės valsčiaus, Ezerėnų pavieto; J. Rūninas-Mikutinas iš Ezerėnų pavieto; L. Solovjovas iš Ezerėnų valsčiaus ir pavieto; Mat. Sineikis iš Talkininkų kaimo, Ezerėnų pavieto; V. Leonavičius iš Bomaškų kaimo, Ukmergės pavieto; J. Grigus iš Ezerėnų pavieto; J. Augustinis iš Ezerėnų pavieto; D. Valtrunas iš Ukmergės pavieto.

S u ž e i s t i: Br. Kareiva; P. Trubeckij; V. Makauskas iš Sialiuų pavieto; St. Baltavičius iš Padubinės valsčiaus, Sialiuų pavieto; St. Andruskevičius iš Sialiuų pavieto; Pr. Vitkevičius iš Teišių pavieto; M. Ozkelionis iš Vidžių valsčiaus, Ezerėnų pavieto; A. Obaris iš Ezerėnų pavieto; Pov. Sakelis iš Krasn. valsč., Ezerėnų pavieto; A. Minkevičius iš Ezerėnų pavieto; V. Malerenok, rusas, iš Kaitinų valsčiaus; J. Sokolovas iš Ezerėnų pavieto; Feldmanas, žydas, iš Anykščių; M. Kartonas iš Ukmergės pavieto; P. Skolnikas, žydas, iš Ezerėnų pavieto; G. Andriejevas, rusas, iš Ezerėnų pavieto; Portujo, žydas, iš Ukmergės pavieto; P. Krikščionas iš Ukmergės pavieto; (Pabaiga surašo bus sekandame numeryje.)

Paskiausios naujienos iš karės.

Paskiausios žinios praneša, jog smarkiausi susirėmimai tarp rusų ir vokiečių eina tarp Kalvarijos ir Suvalkų. Rusai, esą, ten paėmė nelaisvėn daug vokiečių ir daug korespondentų.

Rusai prispazįsta, kad turėję pasitraukti iš Klaipėdos, nes ten jų pozicijas bombardoti vokiečiams padėję jų laivai, kurie paskiau apšaudė ir kitus pajurio Lietuvos ir Kuršo miestelius. Iš Klaipėdos vokiečiai išsiveržė Kauno gubernijon ir užėmė Kretingą.

Karpatų kalmuose didžiausiu mūšiai eina Užsok perėjimo apylinkėje. Rusai giriasi laimėję kelias batalijas ir paėmė daug austrų nelaisvėn. Nuo pergalės Karpatuose, esą, priklauso visas tolimesnis karės bėgis Austro-Vengrijoje.

Ant Gallipoli pussalo, Europinėje Turkijoje, sąjungiečiai skubinai sodina savo kariuomenę, kuri turės padėti jų laivynui prasimušti pro Dardanelius ir užimti Konstantinopolį.

Italijos pasienije austrai turi austrakų 500.000 kareivių. Karė tarp Italijos ir Austrijos gali prasidėti laike kelių dienų ir, daugelio nuomone, ji yra neišvengiama.

Kiaulėnas, vienas iš kun. J. Žebrio užmušėjų bus pakartas Wilmington'e.

Wilmington, Delaware valstija, 23 d. kovo. Šiandie po pietų užbaigė byla vien kun. Zebrio užmušėjų Kiaulėno arba Krako ar Meibos. Prisaikintųjų 12-os teismas išrado jį kaltu užmušėjystės policisto Tierny, kad ansai norėjo jį suareštuoti. Teisme buvo parodyta, juog žmogžudis su šaltu krauju nušovė policista, manydamas, kad ansai nori jį sumti kaipo kun. Zebrio žudytoja. Per 2 teismo dieni ir kada skaityta prisakintųjų nusprendimas Kiaulėnas neparodė jokios išgasties, bet nemėgino nuoduoti bepročio kaipo darė grandžirėns tyrinėjime. Jo advokatas prašė, kad teismas neteistų jo taip smarkiai, nės čia Wilmington visuomenėje perdaug prieš jį sukelta nuomonė ir jis papildžs žmogžudystę be pirmesnio apmąstymo. Po išskaitymui dekreto, žudytojo advokatas padavė apeliaciją. Sūdzia pasakė sekandą pėtyniją klausysias Kiaulėno advokato argumentų. Žudytojas iš teismo paimtas i kalėjimą, iš kurio aną išleis vien ant kartuvių.

Teisme luidžio ir tulas Sidlauskas iš Broekton'o, kurio kelis laikrodėnis rasta pas Kiaulėną. Sidlauską prieš Kaldėdas užpuolė du vyras su liūnėmis, šovė jį ir atėmė daug prekių. Jie buvo tokio sudėjimo kaipo Kiaulėnas ir Montvidas. Kiaulėnas paeinąs iš Kupiškio parapijos, Lietuvoje. Jau jis karė sėdėjęs kalėjime už išplėšimą krautuvės Massachusetts'o valstijoje. Tuoj po teismui Montvidą surakinta Connecticut'o valstijos policia išsivežė i New Britain, kur jis bus teisiamas už padėjimą kun. Zebrio nužudyti.

Anglų laikraščiui, aprašydami bylą, patemią šlykštų išpūdį, padarytą Montvido pasielgimu teisme. Ans buvęs linksmas, šaipis i publika, regimai, didžiavosi, jog daug žmonių suėję juodu pamatyti. Iš jo pasielgimo aišku buvė, jog savo nedoro darbo netik nesigaili, bet dar didžiavojasi.

Padėkime suvalkiečiams triobas statyties!

Jau nebetoli pavasaris, ir jeigu naujų mūsų pavojus nesuriš žmonėms rankų, didžioji Suvalkijos dalis, pirmes šilumos susilaukus, stversis milžiniško darbo, kad pataisius ką lig šiol karas sunaikino. Reikės lygint su-rau-ėti laukai, atsėti dirvos, susitaisyti gyvuliai, — pa-gal-iaus pakelti iš pelenų sudegintus ar šlap sugriautas triobas. Neabejojame, kad visa Lietuva, pašaukta talkon suvalkiečių darbu pagelbėt, kils iš dūmo ir pasiskubins kas kuo galėdamas sušelpiti savo padegusius ir pavargu-sius brolius.

Siose vaigo dienos ir L. D. Draugija nenori būti už-pakaly kitų. Mes žinome, kad karo vėsulas, griudamas miečėkūs ir kaimiečių sodybas, sunaikino netik jų tur-ta, bet ir visa, kas puošė ir patogum ramino sėdičio bu-vima. Mes suprantame, kad dauguma ukininkų, naujas triobas besistatant, turės visų pirma surinkti statymo vie-tojų pernykšius nedėgulus, kad atadykinus darbu vietą ir skubinsies bei kaip suremti keturias sienas, kad užvo-žus ant jų stogas, o po stogu radus bent kokią prieglaudą.

Reikia spėti, kad vargo metais statytos, naujosios kai-miečių sodybos del turto ir laiko stokos sutaps dauge įvii vietų bėdinos, ankštos, vargingos, kaip balsei laikų priminimas ir stovės paskui dešimčius metų.

Mes nenorim tokių triobų! Mums rūpi, kad balsei ka-ro gadyne juo greičiausia išdiltų žmonių atmintij; mums svarbu, kad jaunoji Lietuvos karta išaugtų ne tamsiam, paniuru-iam lauze, bet šviesiose, ruimingose gričiose, dailiai susiarytame tėvų kieme.

Teks ūmu laikų pastatyt tokių triobų daugybę, kokių suvalkiečiams bus reikalinga, be abejo teks kviesties meistrus-stačius ir iš toliau, o svetimi mums žmonės gali atnešt su savim svetimą statymo būdą, svetimą stilių ir ornamentą. Mes norim apsaugoti sugriautąją Suvalki-ją nuo fykštaus šablono, o lietuviškąjį triobų būdą nuo sudarkymo ir pranykimo.

Mes norim, beto, kad naujai pasistačiusi Suvalkija su-rinktu savo triobose visa, kas lietuvių architektūroje yra savita, ypatinga ir dailu, — mes norim padėti gamint ir tobulinti lietuviškąjį stilių.

Pagalians, mums rūpi, ginant dailės reikalus sutartinai eiti su pažangiuoju gyvenimu.

Mūsų triobų ir sodybų sudėstymas yra nusistatęs gal šimtai metų atgal ir suaušęs eina iš vienos žmonių kartos kiton, mažai kur atsimaitydamas. Tuo tarpu patė mūsų kaimo gyvenimas ir ūkis, ypač pastarąjį laiką lauzo seny-bines formas ir į naujas dedasi. Mes norim, naujas triobas statant, pritaikinti jas prie naujo gyvenimo reikalu. Visa tai atsiminus L. D. D. Valdyba yra pakelusi sumany-oną sutaisyti projektas atskirų triobėsių ir visos sodiečio sodybos. — bent kelius tipus, iš kurių kas reikalingas galėtų sau pasirinkti labiausia jiem tikusi; reikia paga-minti bent tris projektų grupes, tinkančias turtingam ūkininkui, ūkininkui vidutinio turto ir bėdnesniam.

Namų projektuojant, norima sunaudoti visos ypaty-bės, kurios bent kur Lietuvoje randasi ar tai pačiam mūsų namų stiliuje, ar jo padalinimuose ir atskirų kamary sūdė-styme, ar pagaliau yra užsilikę mūsų kryžiuose ir šiaip dirbiniuose. Norima įvesti tiek rūmuose, tiek gurbuose, kletyse, klojimuose visi tie triobų tobulumai, kokius mes galime rasti pas ekonominiai pažangias tautas ir kurie jau šiandien gali tiktį Lietuvos gyvenimui.

Negalėdama pati viena atlikti tokio sunkaus ir skubi-no darbo D. Draugijos valdyba kreipiasi šiuo savo laišku į lietuvius arkitektorius, inžinierius, dailininkus, agrono-mus, kreipiasi į pačius ūkininkus, kurie norėtų mums darbe pagelbėti, kad siųstų valdybai savo projektus tiek visos ūkininko sodybos, tiek atskirų jos triobų, ypač na-mo, visokią medžiagą mūsų stiliui ar mūsų ornamentui (pagražinimam) piešiniuose ir fotografijose. (Butent foto-grafijas ar piešinius gražesniųjų savo apylinkės namu, gonku, stogu, langų aptaisymo, galo namų aptaisymo, graže-neses kletis. Prašome atsiliepti žemalčius, aukštaičius ir pačius suvalkiečius.) Prašome pranešti mums sa-vo sun aymus ir patarimus, kas ir kaip buvo būtų rei-kalinga mainyti dabartinėse mūsų triobose, kad pritaiki-nas jas kuogeriausia; prie įvykusių mūsų gyvenimo per-mainu. Prašome tat visa daryti kuogeriausia, nes lenzvai galim pasivėlinti.

Visų tu, pagaliau, kas negalėtų tuojau sušelpiti mūsų savo darbu, bet pasižadėtų greitu laiku apgalvot ir suda-ryt bent kurią iš paminėto darbo dalį prašome tuojau val-dybai pranešti, ką jis turi sau pasirinkęs suruošti ir kaip greit galės savo darbą baigti.

L. D. D. Valdyba. P. S. Visą medžiagą prašome siųsti tokiu adrese: Vilno, Zavalnaja 3, kv. 8. Lietuvių Dailės Draugija. „Vilt.“

Skaityk „Zvaigždę“

Paskeblimas.

Ilgas kentėjimas.

P-nas Jos. Koseis iš Westville, Ill., kentėjo «kausmus savo pilvo bėgyje trylikos metų, pakol jis atrado pagelbą. Jis šiaip pasakoja apie tai: „Tai buvo daug kančių su mano pilvu per tryliką metų, pakol aš atradau pagelbą Trinerio Amerikoniško Kartaus Vyno Elixire. Kada aš pamėginau jį, pasijaučiau daug geriau ir todėl vartoju jau nekuris laikas. Daug dėkavoju. Jos. Koseis, P. O. Box 2, Westville, Ill. Trinerio Amerikoniškas Kartaus Vyno Elixiras gerai veikia ant nedirbimojų. Jis išvalo žarnas, per ką skausmas ir stipnumas bus prašalinti. Jie reguliuoja virškinimo organus, padaro apetitą. Prašalina užkietėjimą vidurių ir kitokias jų ligas. Kaina \$1.00. Aptiekose. Jos. Triner, 1838-1839 S. Ashland ave., Chicago, Ill.

Kada tik pajausi sauskmą kokioj nors kūno dalyj aėgunk Trinerio Linimenta. Intrink jį gerai į odą ir tas tuoj pagelbės. Kaina 25 ir 50 c., per krasą 35 ir 60 c.

„Zvaigždės“ Velykų numeris

šimet bus žymiai padidintas ir idomus. Ponai biznieriiai (vertelgos) kurie nori savo reikalus aname pagarsinti, iš anksto privalo pasiteirauti apie apgarsinimų kainas. New York'o apilinkėje apgarsinimus prima „Zvaigždės“ Brooklyno biuro užveizdėtojas p. M. Milukas.

Nauja Knygelė.

Visame pasaulyje garsi Belgų Kardinolo Mercier gromata apie „Tikrą Patrijotizmą ir Išlaikymą“ atspausinta knygutės formoje (su Kardinolo paveikslu), gaunama „Zv.“ redakcijoje (3654 Richmond St., Philadelphia, Pa., ir 416 Hooper St., (ties Grand St. Extension) Brooklyn, N. Y. Kaina tik 5c., 12 egzempliorių už 40c., 50 egz. už \$1.50, 100 egz. už \$2.50.

Adresuokit:

„Zvaigždė“

3654 Richmond St., Philadelphia, Pa.
416 Hooper St. arba Brooklyn, N. Y.

BIZNIERIAMS

Gerb. Biznieriiai, norintieji kuoplačiausiai pa-skelbti savo biznį, visados apturės geistinas pa-sekmes, jei pasiskelbs „ZVAIGZDEJE“.

Norint susižinoti apie apskelbimų kainas ir įvairius nurodymus bei patarimus, reikia kreip-ties sekančiu antrašu:

„Zvaigždės“ Administracija

3654 Richmond Str., Philadelphia, Pa.

Mato Miluko

SPAUSTUVĖ

Atlieka įvairiausių spaudos darbus.

Apkaitymai už darbą suteikiami taipogi per laiškus ant kiekvieno pereinakalavimo.

Sykiu čia įsteigta

„Zvaigždės“ Skyrius

kuriame galima atlikti visokius reikalus, paduo-ti apskelbimus, užsisakyti laikraštį ir t. t.

416 Hooper St., Brooklyn, Y. N.
Kur sucina Grand St. ir Grand St. Extension.
(Arti Union Ave.)

IZIDORIAUS NAUSIEDO

Didžiausias Lietuviškas Pinigų Siuntimo

Bankinis Kontoras

917 - 33-rd St., Chicago, Ill.
Tel. Yards 2705

Parduodame laivakortes ant visokių linijų | krajų ir iš krajų.

Siunčiame pinigus | visas dalis svieso greičiau ir pi-giau, už visus kitus agentus Amerikoje.

Užlaikom didžiausią krautvę vyriškų drabužių, ževyrių ir skrybių; turime didelį departamentą aukštinų daiktų: laikrodžių, šėdų, splykų, ir tt. Drage užlaikome didelį skyrį visokių knygy: maldaknygių, istorijų, poezijų ir tt. Norėdamas ką pirkti pirmiausia atėk pas mus, o būsi užgandintas.

Jei UŽGANEDYSIM — pasakyk kitiems.
Jei NEUŽGANEDYSIM — pasakyk mums.

IŠ KELIONĖS PO EUROPA IR AZIJA

Ta knyga yra tai

Didžiausias savo rūšies veikalas, parašyta „Zvaigždės“ redaktorės J. Pranašienės. Knyga turi apie 380 puslapių ir papuošta 102 iliustracijomis (paveikslais).

Indomus toje knygoje aprašymai Prancijos, Belgijos ir Vokietijos žemių, kur dabar verda Europėjiška karė. Tie aprašymai papuošti daugeliu iliustracija.

Bet indomiausias beabejo yra aprašymai įspū-džių iš Tėvynės ir iš senovės Lietuvos žemių, kuriuos vienok viršija aprašymai Vidurinės Azi-jos, Kaspijos ir Kaukazo žemių ir anų žmonių. Nemažiaus idomus aprašymai apie Rūsijos sostinių, Maskvos ir Peterburgo, su paminėjimu lietuvių naujokynių istorijos tose vietose.

Knygos kaina 2 dol.
Audeklo apdarais 2.25
Skūros aparatuose su paukuotais kraštais 3.50

Ta knyga turi būti papuošimu kiekvieno lie-tuvių namo.

Galima gauti „Zv.“ Knygnye

Polka -- Venus

Prisiųsk 25c., o aplaikysi ką tik išleista polką partapi-jonui ir smuikui (skripkai); polka yra taip smagi, jog ir šimtamečiai senokai noriai ją šoka. Apart to ji papuōš partapijoną, nes jos viršeliai yra puikus tikrai artistiško darbo. Viena kopija paslūsta redakcijai del pažūrėjimo. Adresas autoriaus ir pardavėjo:

L. MISIUNAS,
Box 398, Pequabuck, Conn.

F. R. BOGDAN

bažnyt. paveikslų tepliorius - artistas

Malevoja paveikslus altoriams, taipogi artistiškai dekoruoja vidurį bažnyčių.

Darbas gvarantnotas.

F. R. Bogdan

162 Washington Ave., Newark, New Jersey

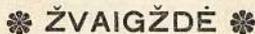
Naudingos ir Pigios Knygeles

Svetimos spaudos, gaunamos žv." knygyne.

- BALSAS Amerikiečių Lietuvių ir Tėvų Sventąjį Leoną XIII ir gyvenimai dviejų didžiųjų Dievo tarnų, Lietuvių: Kun. Andriaus Rudaminos, Jezavito, ir Kunigaikščio Merkelio Giedraičio, Zemaičių Vyskupo 5
- BLAIVININKŲ KNYGELE arba pamokymas apie blaivybę 5
- DIENELEI BREKSTANT. Zalvarnio eilės 20
- GAMTA – SVEIKATOS ŠALTINIS. Kam yra nemaloni sveikata? Tečiau retas kuris atskandina apie ją rūpinasi. Si knygelė suteikia pluoštelį reikalingiausių apie sveikata žinių, todėl yra naudinga kiekvienam 15
- GYVOJO Ražančiaus ištatai 5
- JAPONŲ PASAKOS. Zingaidus pasakojimai 5
- KIPŠAS PINTINEJE ir dvi žuvėjos. Dvi apsakėlės 5
- MIESTELIO ONUTE. Sulenkėjusiems lietuviams apsakymėlis 5
- MEILĖS AUKA. Apsaka iš paskutiniųjų J. Kristaus dienų 5
- OBRUSITELIAI. Galerija paveikslų iš maskolių gyvenimo Lietuvoje 25
- SVENTOJI AGNETE. Drama dviejose veikmėse. Labai tinka pasikaitymui ir lošimui 25
- TRUMPAS LIETUVOS APRASYMAS. Su paveiksiais. Pamokinantį pasikaitymui kiekvienam, kurs nori susipažinti bent kiek su savo Tėvyne–Lietuva 25

Teiksitės patėmyti, kad minėtų knygelių turime tik mažą skaičių egzempliorių ir jos neištrauktos abelėn mūsų katalogo. Todėl, kurie nori jas gauti, lai pasikubina su užsakymu.

Laiškams ir pinigams siųsti antrašte:

3654 Richmond St., Philadelphia, Pa.

Telefonas L. D. 8052 Market.

V. A. Leščinsko Rejentališkas Ofisas

196 New York Ave. Newark, N. J.
Cia užtvirtinami visokios rūšies dokumentai: davier-nastys, kontraktai, afideviti, padaromi pirkimo ir pardavimo popieriai ir tt.
Suteikiami patarimai visokiuose reikaluose.

DOMIN. BRAZINSKAS

Visoje Elizabeth'o apylinkėje gerai žinomas

LIETUVIS GRAGORIUS
79-81 Wall Street Elizabethport, N. J.

Pasamdo vežimas ir automobilius Pasivažinėjimui
Veselijoms Krikštynoms ir t. t.
Patarinavimas visiem be skirtumo Užganėdinantis Greitas Ir Pigus
LIETUVIAI, VISUOMET KREIPKITES PRIE SAVIŠKIO!

M. A. KIALIS

Lietuvis Graborius

146 Adams St. Kampus Lafayette St. Newark, N. J.

Parsamdo automobilius ir kariatas visokiuose progose

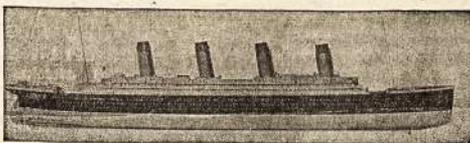
Telephone 9537 Spring

LIETUVIAI, KREIPKITES PRIE SAVUJU!

Keliam in Lietuvą ir iš Lietuvos

visad per

Geo. J. Bartasiaus Agentura.

Kamgi eiti pirkti laivakortes pas svetimaučius, kad galima jas gaut nusi-pirkti ir pas savo tautos žmogų.

Mēs parduodam laivakortes ant drūčiausių ir greičiausių garlaivių ir visas pasaulio dalis už numazintą kainą. Iš New Yorko ir Roterdama, Antverpa, Bremeną ir Hamburgą \$29.00, ir Libavą 24.00. Iš Vokietijos ir New Yorka: iš Roterdamo \$25.00, iš Antverpo, Bremeno, Hamburgo, 22.00, iš Libavos ir New Yorką \$27.00.

Siunčiam ir išmainom pinigus visų viešpatysčių, parūpinam pašportus iš Konsulio rubežiaus perėjimui. Reikalauk laivakorėčių kainos iš artymiausio ofiso, pažymėdamas iš kur ir, i kur nori važiuoti. Tautiečiai brangūs, meldžiu nepraleisti taip geros progos, viečiai naudokitės iš to, pariki-vieskit savo mylimus svečius iš Lietuvos senos tėvynės, pakol laivakorėčių kursas žemai stovi.

Geo. J. Bartasiaus ir J. Vasiliauskas & Co.
490 Washington St. Cor. Spring St., 261 Broadway
NEW YORK, N. Y. SO. BOSTON, MASS

Father's Di Ielsi -- Kosulio Gyduolė

yra geriausias vaistas nuo kosulio, šalčio, whooping kosulio, astmos ir kitų ligų turinčių susiršimą su plaučiais.

Mainieriai, kankinami Maimų Dūkio, Parako dūmų ir Astmos aptuėrės pagelbą vartodami Fither Di Ielsi's Kosulio Gyduolę. Turi pagyrimus nuo patyrusių mainieriu, kaipo gerit šias vaistas visokiuose atsitiki muose.

PARSIDUODA VISOSE AP-TIEKOSE.
Kaina, 35c, 65c. \$1.00

Rekomenduojame taipogi

Father Di Ielsi's Grumuliavimui Tonikas, pagerina grumuliavimą, kraują padaro turtingu ir ranaikina nemaloni kvapą. Kaina 50 centų.

Father Di Ielsi's 402 Liniment.

yra kiriamas nuo reumatizmo, neuralgijos, nikatelėjimų šėsnų, ištinimų, galvos skaudėjimo ir t. t. Kaina 25 c.

REV. MICHAEL DI IELSI, 402 Division St. Camden, N. J.

Didžiausia Krautuvė

Visokios įtaisos lietuviškų ir lenkiškų knygy, auksinių, sidabri-nių ir auksutųjų laikrodžių, teigvi visokių religiškių daiktų. Kas nori persitikrinti, tegul prisirašė 10c. stampomis, o apsiakys mano didėlį katalogą, kokio nė vienas iš lietuvių iki šiol neturėjo.

Kas užsisakys pas mane „Zvaigždę“, tas gaus knygy „Basanavi čiaus pasakos“ vertės \$1.50, arba by kokį iš mano katalogo knygy, vertės 1 dol., dovanai. Visų senas pažįtamam

Povilas P. Mikalauskas,

248 W. Fourth St., So. Boston, Mass.

J. P. BUDGINAS

BANKINIS KONTORAS

Siunčia Pinigus į visus kraštus svieto greitai ir pigiai. Par-duoda Laivakortes ant greičiausių laivų; Išmaino Pinigus visų krašty svieto, kaip tai: rublius, markius, kronus, dolerius ir tt. Apsaugoja daiktus ir budinkus nuo ugnies. Užlaiko Krautuve Knygy, Popierių, Abrožų ir kitokių bažnytinių daiktų. Pas jį galima užrašyti laikrašty „Zvaigždė“. Ateikite persitikrinti

459 So. Hermitage Ave., CHICAGO, ILL.

Kalendorius 1915.

„Zvaigždės“ Kalendorius 1915 metams su gražiais pasikaitymais bus siunčiamas kiekvienam, kuris užsisa-kys „Zvaigždę“ bent pusei metų arba antaujės savo pre-numerata.

„ZVAIGŽDE“

3654 Richmond St., Philadelphia, Pa.

Saugoki neturinčių vertės pa-mėgdžioja-muvaistua; reikalauk, kad tau duotu tik-ria Richte-ro Pain Expeller'i su Ankerio ženklu, kaip čia pa-rodvta. 25 ir 50 centų aptiekose ar tiesiog iš F. AD. RICHTER & CO., 74-80 Washington Street, New York, N. Y.

Dr. W. J. WINTERS

Daktaras ir Chirurgas
pabalsis daktarystės mokslus Jefferson Medical Collegioje su pagarba Specialistas akių li-gose, nosies ir gerklės. Gyda pasekmingai motery ligas.
OFISAS: 110 W. Oak str., netoli 5. Jardin st. SHENANDOAH, PA

„ZVAIGŽDĖS“

SPAUSTUVE

ATLIEKA VISUS DRUKORISKUS DARBUS GERA, PIGIAI IR GREIT.

DRUKUOJA: KNYGAS, Cirkuliorius, TIEBTUS, KONSTITUCIJAS VISITING IR BUSINESS CARDS, UKVIRTIMUS ANI VESELJU, KOPERTUS, LAISKUS IR T. T.

KAS DARBA PAVES, NESIGRAUDYS

★ ★ ★

Kreipkite ant adreso:
3654 Richmond Str., Philadelphia, Pa.

ANTANAS A. PEMPE

LIETUVIS FOTOGRAFAS

314 Walnut St. Cor. Adams St. Newa-k, N. J.

Telefonas 8052 Market 4085 Market

Akušerka

Pabaigėsi carienis Marijos Fedorovnos Akušerkių mokyklų Peterburge ir registruotą Suvienytose Valstijose. Pasekmingai suteikia savo darbą prie gimdymo. Patarimus moterims visokiuose negadalgėse suteikia o vanai.
Ona Strollene (Januskaitė)
319 WALNUT STREET, NEWARK, N. J.

Draugijų atidai

Viską ko organizacijos reikalauje no mažiausio ir pigiausio ženklelio iki puošiausios Kartonos arba Vėla-vos.
Nuo menkiausio guzikučio iki Puikiausio auksinio medalio. Viską atliekame pigai ir gerai, ir jau užganė-dinom tūkstančius draugijų.
Naujos draugijos reikalaukit sampliū, o senos pasiūskit savo vieną seną ženklelį arba šarpa, o mes ant paskirto laiko darbą atliksime.
VISUOMET SU PATARNAVIMU.

M. A. NORKUNAS,

166 Melrose Str. Montello, Mass.

Katalogas Knygų

Kun. A. Miluko išleistų

- Algimantas arba Lietuviai 18-ame šimtmetyje. Istoriska apysaka. Parašė Dr. V. Pietaris. Penki tomai. Shenandoah, Pa., 488 pusl. 2.50
- Apeigos Rymo katalikų Bažnyčios. Lenkiskai parašė kun. J. Lunkevicius. Vertė Gerutis. Antra laida. Shenandoah, Pa., 188 pusl. 60
- Anima Villis. Marės Radzevičiūtės apysaka. Jono Montvilos vertimas. Antra laida. Shenandoah, Pa., 162 pusl. 75
- Antanukas. Apysaka B. Pruso. Vertė Selimas. Antra laida. Shenandoah, Pa., 40 pusl. 15
- Bajoro Vuošvis. Apysaka iš lietuvių gyvenimo. Parašė Jonas Kmitas. Shenandoah, Pa., 63 pusl. 15
- Bimokratal. Apysaka iš paskutinių atsitikimų Lietuvoje. Parašė Jonas Kmitas. Shenandoah, Pa., 79 pusl. 25
- Džiūkiskos Dainos, Trakų paviete užrašytos. 75
- Gyvačių Karalius ir kitos apysakėlės. Parašė Ksaveras Vanagėlis. Shenandoah, Pa., 31 pusl. 10
- Giemės Svetičiszkas ir Szvintas. Parašė kun. Drazdauckas (Strazdelis). 10
- Iš kelionės po Europą ir Aziją. Parašė Pranašė Julė. Philadelphia, Pa., 380 pusl., 102 iliustracijos (paveikslai); 2.00
- Audeklų aparais 2.35
- Skuros aparais, paauksuotais kraštais 3.50
- Iš daktaro pasakojimų. Rudens diena. Sulaukė. Parašė Satrijos Raganas. Shenandoah, Pa., 69 pusl. 25
- Išvakarės gret Lemano ežero. Parašė kun. M. Moran-kis. Vertė Gerutis. Shenandoah, Pa., 172 pusl. 75
- Kova ties Zalgiriais. Istoriska drama keturiuose aktuose. Parašė Savasis (Dr. V. Pietaris) Shenandoah, Pa., 31 pusl. 25
- Kunigo gimine. Parašė J. Gerutis. Shenandoah, Pa., 68 pusl. 20
- Kaip Elzjutė praleido šv. Jono dieną. Parašė P. D. Shenandoah, Pa., 63 pusl. 20
- Krasauninkas—Laižybos—Dievo žmonės. Parašė Keaveras Vanagėlis. Philadelphia, Pa., 28 pusl. 10
- Laisvės Metu. Apysaka iš paskutinių atsitikimų. Parašė Antanas. Seinai, 1908 m. 187 pusl. 75
- Lietuviškas Albumas. Dalis I. Istoriskos ir šiaipjau Lietuvos vietos. Parengė ir išleido kun. A. Milukas Shenandoah, Pa., 75
- Lietuviškas Albumas. Dalis II ir III. Lietuvos raštininkai, žymiausi vyrai ir typai. Parengė ir išleido kun. A. Milukas. 1.50
- Lietuviškos Pasakos. Spaudon parengė Dr. J. Basanavičius. Didelio formato knyga, 262 pusl. 1.60
- Moterystė ir šeimyna. Iš vokiško kalbos vertė J. Gerutis. Philadelphia, Pa., 41 pusl. 50
- Mūsų Socialistai. Apysaka iš paskiausių Lietuvoje atsitikimų. Parašė Jonas Kmitas. Shenandoah, Pa., 57 pusl. 15
- Melagių Dėdė. Vaidelis iš Džiūkų gyvenimo. Parašė Ksaveras Vanagėlis. Shenandoah, Pa., 27 pusl. 10
- Mūsų Išganytojas Jezusas Kristaus gyvenimas. Naujas pataisytas išleidimas. Shenandoah, Pa., 369 pusl., su paveikslais. 75
- Ne Mieste Laimė. Prancūziškai parašė Pierre L'Ermite. Lietuviškai vertė Pranašė Julė. Shenandoah, Pa., 206 pusl. 1.00
- Našlaičiai. Likimas tulso šeimos. Vertė P. Str. Shenandoah, Pa., 31 pusl. 15
- Nekaltybė. Iš vokiško vertė J. Gerutis. Shenandoah, Pa., 89 pusl. 25
- Pamokslai be kunigo. Pamokslai ir evangelija kiekvienam nedėdieniui. Parašė J. Gerutis. Shenandoah, Pa., 214 pusl. 1.00
- Pasakvė Matušėi. Agnėška. Ant Garlaivio. Triš Satrijos Raganos apysakėlės. 15
- Pradžią ir išsiplėtimą Katalikų Tikėjimo. Parašė Vysekupas M. Valandis. Reikalingiausia kiekvienam lietuviui katalikui knyga. Shenandoah, Pa., 235 pusl. 1.00
- Susiskaldėliai. Vaidelis iš mūsų sodiečių gyvenimo. Parašė J. Gerutis. Shenandoah, Pa., 62 pusl. 20
- Socialistai. Kas jie? Iš kur atsirado? Kori? Parašė kun. A. Civiškas. Shenandoah, Pa., 124 pusl. 10
- Saulė nusileidžiant. Iš mūsų Karionės. Kalėdų vakaras. Satrijos Raganos apysakėlės. Shenandoah, Pa., 62 pusl. 15
- Slapūs ir apatūs grabo. Parašė J. Gerutis. Shenandoah, Pa., 210 pusl. 50
- Sodžionių Teologija. Parašė J. Gerutis. Gražiausia lietuviška kalba šioje knygoje išdėstyta visas Katalikų Teologijos mokslas. Shenandoah, Pa., 285 pusl. 1.00
- Stenonaičio Raštai. Pilnas pomirtinis velio-

nieš raštų (eilėmis ir proza) išleidimas. Tvrakė Liudas Gira. Kaunas, 1912. 121 pusl. 1.00

Sventųjų Gyvenimai. Skaitymai kiekvienam metų dienai. Su paveikslais. Spaudon parengė kun. A. Milukas. Visi keturi tomai 3.00

Drūtūs audeklų aparais 3.50

Skuros aparais, paauksuotais kraštais 5.00

Valdimierius. Graži apysakėlė. Shenandoah, Pa., 47 pusl. 10

Vaičiūlio Eelės. Su velionio plačia bijografija ir paveikslu. Philadelphia, Pa., 1912. 157 pusl. 75

Kardinolo Mercier gromata apie Patrijotizmą ir Išlaidymą 5

Užsisakant augščiau minėtas knygas reikia kreiptis šiuo adresu:

“ZVAIGŽDE”

3654 Richmond Str. Philadelphia, Pa.

arba

416 Hooper Street, Brooklyn, N. Y.

Jau eina naujas laikraštis,
seniai amerikiečių lietuvių laukiamas

“TIKYBA IR DORA”.

Jis rašo apie naujus amerikiečiams dalykus, aiškina tikėjimo klausimus, atseko ir visokių užsiplūdėjimų ant Katalikų Bažnyčios, padūda gražių doros apsakų — trumpai sakant —

rupinasi žmogaus deasios lavinimu.

Laikraštis eina du kartus i mėnesį.

Kaina: 75 c. metams.

Kas atsiųs savo adresą, gaus vieną numeri dykai. Redakcijos adresas:

1644 Wabansia ave., Chicago, Ill.

“Kare — kainos sumostus Kare” Viskas už \$5.95

MUSŲ NUOSTOLIS. TAI MUSŲ LAIMEJIMAS. PINIGAI NERIKALAUJAMI. MOKAMA DAIKTUS ATSIEMUS, JEIGU JIE PATIKS. Pardang turim gerą tvorę. Išduodam tikandžius doleris duomenis supažindymai žmonių su mūsų tvorais. Bet tik per apribuotą laiką mes duosime šią dalilį išrašyti auksuota laikrodžiai, moteriški arba vyriški, su gerais viduriais ir ant gerų akmenų už \$5.95, ir visus skutimais pristatys iš 4 dalykų, o taipgi lenčiugėlis, žiedas, fontaininis plunksna, 482 Havanos cigarių ir ant 7-ųjų iškilniųjų revoliuorių — DYKAI PILNAI GYVANTUOTA. Kitur tie daiktai parduodami po \$25.00. SPECIALIS PASIULIJIMAS: parol tvorę yra. Atsiųsk šią apgrandinimą ir savo adresą, o mes nusiųsime visus 10 daiktų pasiūlyjimui ir išbandymui. Jeigu jie patiks, užmokėsite agentui \$5.95 ir ekspreso lėšas. Užrašyk šiandien, o sutaupsis pinigai.

EXCELSIOR WATCH CO.
Dept. 992 : : : : Chicago, Ill.

PRANEŠIMAS.

Dragijoms Kuopoms ir Klubams!

Išdirbu visokias KUKARDAS, „BADGES“, GUZIKUS IR ŽENKLELIUS.

Visiokiams piknikams, lermėnims ir t. t. Darau visokius medalius ir visokias antspaudas dragystėms.

Ant žėdo pareikalavimo prisiduonia sėmptelis.

A. Strupas
NOVELTY MANUFACTURER
123 Ferry St., Cor. Madison St.,
(Z) NEWARK, N. J.

“SALIUNAS” — brošūrelė 8-ių puslapių, parašyta Forest City, lietuvių klebono kun. A. Yanošo. Labai idomus ir naudingas skaitymas kiekvienam lietuviui, kuris alkoolyje mato geriausį savo draugą. Knygelės kaina tik 5c. Galima gauti pas autorių, taipgi, „Kataliko“ ir „Draugo“ knygynuose.

Zvaigždės Agentai.

Mr. K. Jocius, P. O. Box 166, Somerville, Conn.

Mr. Povilas P. Mikalauskas, 248 W. Fourth St., So. Boston, Mass.

Mr. Jz. Nausledas, 97 33rd str., Chicago, Ill.

Mr. J. Kovas, 21 Congress St., Waterbury, Conn.

Mr. Antanas Žurinkas, 25 Madison ave., Yonkers, N. Y.

Daktaras Ignotas Stankus

Lietuvių gydytojas sulaukio savo loima rezidencija su įrengta vieta del gydymo ant pūkinis gatvės 1210 S. Broad St., Philadelphia, Ya X-ray, Galvanis, Parsidė ir High Frequency elektrikal. Gydo įvairius ligas vyrų, moterių ir vaikų. Doro operacijas. Lektarus sutaiso pats savo laboratorij del kiek vieno sergancio. Adresas: **Dr. Stankus, 1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.**

10 Daiktų. vertės \$30, tik už 5.95

Išstūnčiama dovanai del pasiūlyrimo

Kompeticijos deli mes numėmsime kainas ant auksinių laikrodžių ir kitokių daiktų ir ant pareikalavimo išsiųsim kiekvienam vią setą, susidedantį iš sekančių 10 brangių daiktų: smagų, puikų engraveruotą vyrišką laikrodį su geriausiu Amerikos darbo viduriais, gražų retėdijau kompasu, gaulikas ir mankietus, spilkę ir kaktazatę, skausuvas (brivis), aluminijų puodelį muilui, šepečiųk, diržą ir 3 kalibrų revolverį. *Viel tie daiktai yra geriausios rūšies, garantuoti* šykis tie 10 puikų daiktų, vertės \$30, parduodami už \$5.95.

Nesiusk pinigų

Priasiųsk tik iš apkelbingi ir savo tikrą auksą, 3 mes išsiųsim ekspreso višų setą del palikėrimo. Jei patiks, tada užmokėsite agentui tik mažą sumą \$5.95 už daiktus vertės \$30, taipgi mačius ekspreso šikščius. Pasiunodok veng ir pa, stypk greitai savo užsakymą. Antras:

UNION SUPPLY CO.

407 N. EIGHTH ST. DT. 44. ST. LOUIS, MO

Mr. J. Jaroševičia, 1045 Washington Str. Norwood, Mass.

Mr. P. Valukonis, 261 W. Broadway So. Boston, Mass.

Mr. John Naujokaitis, 47 Planet Str., Commercial Road, E. London, England.

Mr. A. Pogožalski, 8024 Sawinski Ave. N. E. Cleveland, Ohio.

Mr. P. J. Budginas, 4549 S. Hermitage ave., Chicago, Ill.

Mr. M. Norkūnas, 166 Melrose str., Montello, Mass.

Mr. B. Acauskas, 36 Lincoln St., Brighton, Mass.

Mr. P. Jurkunas, 108 Inslay Pl., Elizabeth, N. J.

Mr. J. Katvelis, 929 Pine str., Ramford, Me.

Mr. Jonas Šaučunas, 41 Johnson str., Bridgeport, Conn.

Mr. Juoz. Kovas, 21 Congress str., Waterbury, Conn.

Mr. Vincas Jusas, 2319 Brighton ave., Scranton, Pa.

Mr. J. Navadauskas, Simpson, Pa.

Mr. A. J. Brinius, 71 Pine str., Meriden, Conn.

ig. J. Kozakauckas.

—SALIUNAS—

1002 North American St.

Tarpe Antras ir Trečios ulyčiu. Philadelphia, Pa.

SPECJALISKAS PASIULIJIMAS

DIDŽIAUSIA DOVANA

—Revolveris britva ir diržas—

Mes turime išparduoti vią puolį geriausiu amerikoniškų laikrodžių. Per 30 dienų mes duosime DOVANAI prie kiekvieno laikrodžio puikų 85 plieninį 7-ųjų kalibrų revolverį, puikūs Diržai britvę vertės \$2 (gyvranuotus) ir geriausios arklio odos diržą gelandimui britvos (vertės \$1). \$5.95 vertės dovanai ir mūsų 20 metų su visais akmenais raiškiai išmargintu amerikoniškų laikrodžių, vertės \$15 tik už \$5.95. Viel tie daiktai bus siunčiami per C.O.D. su daleidimu iš egzaminuoti. Jeigu jums nepatiktis tie daiktai, galite nemoti ir mes apmokėsimė visus kainėms. Viskas yra ant mūsų riskio. Nesiuskite pinigų. Reikalavkite užtikrinimo tvorę del išgyvanavimo ir jei patiks, užmokėsite ekspresi \$5.95 už tvorę vertės \$23.20. Sitas pasiulijimas yra geras tikrai per 30 dienių. Rašykite kokio laikrodžio norite — vyriškio ir moteriško. Sigakiesavo orderi šiandien. Rašykite savo adresą aiškiai angliskai. Adresuotis:

CARROL CUTLER & CO., Depart. 47
CHICAGO, ILL.

Venatinis kojų ligų specialistas

Daktaras J. J. Galeckas

Gydo visokias kojų ligas, kaip tai: lupogysius ir skaudančius nagus, vištakus (coras) išskirogimus ir sustingimus šėnų šykčių (bunions), aukletėjimus odos, plokščiausias (flat feet), ypač būtinąsias ir karktas kojas, lupiną ir niekį išeg kojų (eczema) ir pambalus kojų ligas, kaip prumeliantis, gylis gelimas ir t. t. Karpas palangiū be skausmo.

Patarimas (roda) dykai, o ir pats gydymas labai pigus.

Lagonalni teikreipis šiekio adresas:

DR. J. J. GALECKAS,
(Dr. J. J. Gillis)

347 Rodney St., Brooklyn, N. Y.

Daktari galimas matyti kasdien šuo valandos ryto iki 8 val. vakaro.

Ar tavo britva atsipnų?

IŠTEPU DIRZA

KEENKUT RAZOR SHARPENING PUSTU.

Išpušis auksiausias britvė ir užkaps gerą smėnisi. Kadangi britva pats skaudinti skuta, ne kankintok ir nepykdiok save, tik pasistokir “Keenkut” Razer Sharpening Pustu. Šyk patopus “KEENKUT” ant diržo, uždėsi ligam laikui. Prekė 25c. Inkaas. Priasiųsk svyvojles i laikų ir adresuok:

J. F. BERGEN, MFG.
83 Perry Ave., Box 12, N. Y.
Maspeh, Long Island, N. Y.

Reikalavjame parduvejū! Atsakantis-udžibis rvisi vyrai perka

Geriancia dovana draugams Katalikų yra lietuvių Katalikų Savaitinis Laikraštis “DRAUGAS”

“Draugas” padūda šinų iš viso pasaulio, nuviečia Amerikos lietuvių gyvenimą, suteikia daug šudimio iš visuomenės, politikos, literatūros, gyvenimo ir yra geriausias draugas, kaip lietuviams darbininkams Amerikoje, taip ir Lietuvoje.

Daug cemsura “Draugas” i Lietuvių leidžia.

“Draugas” šiekis metams \$2.00, pasi mato \$2.00. Užskaičius — autans \$2.40, pasi auto \$1.20.

Draugas Pub. Co.
1800 W. 46th St., Chicago, Ill.
Telephone Diver 6114.